

George Braque (prancūzas, 1882-1963)

Gitara, vaisiai ir šviesos

Keletas premijuotų prancūzų romanų (4)

Kelionė po kraštą, kuris vadinasi literatūra

Yra veikalų, kurie nustebina savo naujumu ir tuo, kad autorius visiškai kitaip sprendžia esminius žanro ar apskritai literatūros klausimus. Vienas tokių veikalų yra Voyage à Naucratis, 25 metų beletristo Jacques Almira debiutinis romanas, išleistas Gallimard leidyklos, davusios itin įdomaus pobūdžio veikalų. Voyage à Naucratis pasirodė 1975 metų pradžioje ir todėl nepateko į 1974 metų kandidatejų sąrašus premijoms gauti. Ar 1975-tų metų juri komisijos romaną ras premijuotinu — tai sužinosime tik lapkričio ar gruodžio mėnesį. Tačiau ir dabar aišku, kad Jacques Almira veikalas nėra eilinis. Tokiu jį pripažino Claude Mauriac, žinomas rašytojas, recenzentas ir moderniosios prancūzų beletristikos specialistas, Voyage à Naucratis pastrodė pavadinęs jvykiu: "le livre — événement".

VIKTORIJA SKRUPSKELYTĖ

da prasideda romanas, autorius aprašo dar šitokia metafora: knyga įbėgo į prancūzų kalbos žodyną ir išbėgo... pasigrobus prasmės ir įsigijus kūną, o žodyne palikus tušumą". Ne tik romano pradžia, bet ir jo pabaiga autorius supranta savo bei aplamai žmonių kūrybinių pastangų perspektyvoje. Pabaiga jam yra ne intrigos išrišimas, bet tikrai paskutinis kūrėjo darbo momentas. Neįmanoma veikalą tęsti iki begalybės! Vieną kartą reikia sustoti! Todėl autorius nutraukia savo minčių sūlą; veikalas pasibaigia, ne koku dramatišku įvykiu, bet pastraipa, kuri pakartoja keletą veikalų temų ir metaforų pagalba išreiškia paties autoriaus romano pabaigos sąvoką. Tai vėl tarsi įvairiom temom išmargintas kolažas ar muzikalinio veikalų turtinga finalė. Autorius mums sako, kad jis darba baigia: "buvo vidurnaktis... atidėjau tą Traviatos ariją, kurią taip myliu, kad galėčiau numirti: Prendi; quest'è l'immagine... Aš arijos klausiausi atsistojęs prieš veidrodį ir buvau Violeta". Autorius mums aiškina, kad įvyko ta metamorfozė, kuri kūrėjas yra pakeičiamas i kūrinį; tikslas pagaliau pasiekta: "jėtais devenu mon final — aš tapau savo baigiamuoju egzaminu, tokiu pažymiu, kurio buvau užsitarnavęs". Tačiau pati kalba, t. y. žmonių pastangos išsiskirti žodžiais tiesiasi. Todėl, pasistūmėjęs į priekį, tarsi būtų seniai darbą baigęs, autorius mums sako: "frazė gyveno ir po manęs". Paskutiniame sakinyje Almira pats sau taria šitokią pagyrimo žodį: Almira, mon amour, je t'aime, oh Almira".

mums pasako pats autorius: mano pasamone yra biblioteka — mon inconscient est une bibliothèque. Ji yra fanatiškas miestas, kur gatvės vadinasi rašytojų vardais. Almira su savim šitaip kalbasi: "Esu gatvė! Gatvė? Tikrai, kodėl ne! Esu Gustave Flaubert gatvė iki Theodore de Banville gatvės". Kaip tik todėl, kad ji yra tapusi jo pasamone, Ogi snaudulius, draugiškuosius, laikrodininkus, fotografus, triukšmadarius, kritiškuosius, nedraugiškuosius ir jaunas motinas su mažais vaikais. Kiekvieną tipą suvaidino taip rašikiai, kad publika prunkštė ir kvatojo. Kiekvienas radome save vienoje ar keliose kategorijose, bet jam, jau rimtai savo kūrybą skaitant, stengėmės neišsuduoti... Šitai jį mus buvo ir prajuokines, ir išpėjes. Adventes "Vėją gluosniuose - Gluosnius vėjuje", pirma supažindino su antruoju vaidinimu ir skaitysimos ištraukos veikėjais. Tuomet, žvaigždžių ir mėnulio užkliudamas, gerokai apsidaužęs,

Pora valandų su Algirdu Landsbergiu

ALFONSAS NAKAS

Tai atsitiko Detroito pakraštyje, Southfielde, Dievo Apaizdos parapijos kultūriname centre, 1975 metų spalio 4-sios vakare, LB Detroito apylinkės valdybai pasistengus. Algirdas Landsbergis, vidurdieni skaitęs paskaitą politiniame simpoziume Detroito universitete, pas mus atėjo su kitokio žanro kūryba.

Taigi, atėjo. Šviesa ateina iš Rytų, sakė Kęstutis Keblys, rašytoja pristatydamas. Algirdas Landsbergis daug keliauja ir jis turi daugelį kepurėlių. Kai grįžta iš kelionės, jis užsimauna naują turbana... Šį vakarą jis dėvi kūrėjo — dramaturgo — rašytojo plačiabrylę sombrero... Taip ir daugiau kalbėjo Kęstutis Keblys, prisimindamas ir "Draugo" premijuotąją "Kelionę", "kurios nepralenkė nė vienas konkursinis veikalas", ir dramas, ir noveles.

Prieš keletą metų gyvą Algirdą Landsbergį matėme Lietuvių namuose. Ilgo kūno, ilgarkanį, ilgakaklį, per siaurus pečius kiek palinkusį, smulkaus, klasiško veido, didelių, gyvų akių, laiba, tartum staiga išsijusi jaunuoli. Jo fizinė išvaizda nuo to laiko mažą ką tepasikeitė. Tik žmogus, asmenybė, anuomet ir šiandien — nebe visai ta pati. Lietuvių namuose girdėjome profesorių, gana formaliai kalbantį apie Rytų Europos teatro veiklą. Gyvai, tiesą, patraukliai, įdomiai. Bet, pavyzdžiui, ar daug tuomet publika turėjome progų pasijuokti? Ne daug. O dabar?

Po tradicinio "aš esu didžiausias lietuvių rašytojas", prie rašytojo savo kūrybos tuoj nešoko. Pirma papasakojo, kokius klausytojų tipus sutinkas skaitydamas. Ogi snaudulius, draugiškuosius, laikrodininkus, fotografus, triukšmadarius, kritiškuosius, nedraugiškuosius ir jaunas motinas su mažais vaikais. Kiekvieną tipą suvaidino taip rašikiai, kad publika prunkštė ir kvatojo. Kiekvienas radome save vienoje ar keliose kategorijose, bet jam, jau rimtai savo kūrybą skaitant, stengėmės neišsuduoti... Šitai jį mus buvo ir prajuokines, ir išpėjes. Adventes "Vėją gluosniuose - Gluosnius vėjuje", pirma supažindino su antruoju vaidinimu ir skaitysimos ištraukos veikėjais. Tuomet, žvaigždžių ir mėnulio užkliudamas, gerokai apsidaužęs,

kitokio išpūdžio mums sudaro Almira romanas. Jį skaitydami, esame ne pasulyje, bet knygoje, kuriai turi savo paskirtį. Jie nėra tik žodžių ar skolinių žaismas, bet melistriškai panaudojama priemonė ar atmosferai sukurti, ar perduoti pasakotojo vidinių nuotaikų paveikslai ir t. t. Jie visi mums parodo, kad autorius pasamone iš tikrųjų yra literatūrinis kūrinių atspindys ir kad ši gelmėje susikrovusi patirtis autorius yra pavartojama kaip medžiaga dar vienam literatūriniam veikalui — jo paties romanui — sukurti.

Voyage à Naucratis yra be galo sunkus, kartais net neįkandamas, ilgas, 550 puslapių veikalas. Tai yra todėl, kad čia autorius susumuoja visą savo literatūrinę patirtį, radikaliai keičia esmines literatūros sąvokas ir romano žanro reikalavimus.

Pavyzdžiui, kai skaitome romaną, jaučiame, kad esame tam tikrame pasulyje. Šis pasaulis mums yra daugiau ar mažiau pažįstamas, daugiau ar mažiau realus, tikras. Net ir ten, kur jis turi neišprastų, sakykime, egzotiškų spalvų, pavyzdžiui, kaip "science fiction" romanuose, jo paskiras detales vis tiek galime susieti su mūsų realiais patyrimais. Todėl, nors jaučiame esą neišprastą, egzotiškąjį erdvę, vis tiek sakome, kad esame "pasulyje". Visiškai

iš aukštybių nusileido Angelas. Paulytė, tarnaitė — virtuvės darbininkė, pirmoji jam suteikė orientacines pamokas. Paulytė parodė ir duoną, ir vyšnius. Paulytė išmokė bučiuoti. Paulytė gal buvo kiek per gudri — ne tik Angelui, bet ir mums, klausytojams. Bet, ką gi, iš dvoro tarnaičių visko galima... "Sugrįžt nugalėtoju" (?) Šitoks, regis, naujos, dar niekur neskaitytos novelės pavadinimas. Rimas, po dvidešimties metų vėl. Miuncheno geležinkelio stoty — Hauptbahnhof. Vietoj zvangarsbeterių dabar jis mato gastarbeiterius — jugoslavus, turkus. Jo širdis plaka keturiasdešimt penktųjų ir keturiasdešimt devintųjų ritmu. Ta pati vokiečių neapykantą. Tas pats užsienio darbininkų kalbinis žargonas. Rimas: wie in fuenf - un - vierzig. Graži, šilta jugoslavė: ich neun in fuenf-un-vierzig. Su jugoslavė išėina pasivaikščioti. Kaip toli jie du eis? Nauja apyjaunė darbininkė ir senstelijes piniguitis "amerikonas". Ištraukoje nebūvo daug intrigos, bet buvo gyvas ir aiškus Naujosios Vokietijos vaizdas. Pasitusiai įdomus gablytiukas.

Po keliolikos minučių pertraukos — "Dainos gimimas". Su šia novele užtruko ilgiau, nes perskaitė visą. Tai pasamones srauto klasiškas pavyzdys. Į dainų festivalį Valijoje atvežtas ir choras iš Vilniaus. Jame frakuotas žiobčioja lietuviškas enkavedistas ir seka choristų elgesi. Mintys pinasi su chorų pavadinimais ir atliekamom dainom. Mintys šokinėja nuo Vilniuje paliktos Katriutės, prie visokių žmogaus ir seklio išgyvenimų. Katriutei ir sau besipasadamas, jis vis labiau ir labiau klysta į klaidišką pokario tikrovę, sklindaną kruvinių, tautų žudisčių darbu. Kai su savo choru scenoje jis turi be balso žiobčioti "Ave Verum Corpus" giesmę, galutinai pamišęs stipriai užplėšia "Garridus alutis padarrytas"... Šią novelę būvome skaitę 29-se METMENYSE. Sėdeviukas Pulkas Algirdo Landsbergio skaitymas išryškino vietas, kurių patys skaitydami nepastebėjome. Tik

gerokai nuvylė "gardus alutis padarytas" žodžių išdavinimas. Bent šių eilučių autorius įsivaizdavo, kad enkavedistas jaučiu užbliaus (tokiai scenai autorius mus ruošė, įtaigodamas balso stiprumą ir kruvinomis scenomis vesdamas seklį į pamišimą), o jis tepragydo labai kukliu švelniu tenoriuku. Gal veikiau reikėjo autoriui nedainuoti, o tik kiek galima garsiau išdeklamuoti. Ir ištrauka iš dramos "Paskutinis piknikas". Trečiojo veiksmo,

Tel. PR 8-3229 DR. ANNA BALIUNAS 2858 West 63rd Street AKIU, AUSU, NOSIES IR GERKLES LIGOS Valandos pagal susitarimą

DR. K. G. BALUKAS Akuserija ir motery ligos Ginekologinė Chirurgija 0449 So. Pulaski Road (Crawford Medical Building) Tel. LU 5-6556

DR. VL. BLAŽYS PLAUČIŲ IR VIDAUS LIGOS Marquette Medical Center 6132 So. Kedzie Ave. Val. pirm., antr., ketvirt., ir penkt., nuo 12-4 val. p. p. 5-6 val. vak. šeštad., 12-2 val. p. p. trečiad. uždaryta.

Tel. ofiso RE 4-5849, rez. 388-2233 DR. PETER T. BRAZIS GYDYTOJAS IR CHIRURGAS 2434 West 71st Street Val. pirm., ketv. 1 iki 7 popiet. antr., penkt. 1-5, treč. ir šešt. tik susitarus.

DR. EDMUND E. CIARA OPTOMETRISTAS 2709 West 51st Street TEL. GR 6-2400 Val. pagal susitarimą: pirmad. ir ketv. 1-4 ir 7-9; antrad. ir penktad. 10-4, šeštad. 10-3 val.

DR. E. DECKYS GYDYTOJA IR CHIRURGE Specialybė — Nervų ir Emocijų Ligos CRAWFORD MEDICAL BUILDING 6449 So. Pulaski Road Valandos pagal susitarimą

DR. W. M. EISIN-EISINAS AKUSERIJA IR MOTERY LIGOS GINEKOLOGINE CHIRURGIIJA 6132 So. Kedzie Ave. WA 5-2670 Valandos pagal susitarimą. Jei neatilpiepia, skambinti: MI 2-0001.

DR. A. B. GLEVECKAS GYDYTOJAS IR CHIRURGAS Specialybė Akių Ligos 3907 West 103rd Street Valandos pagal susitarimą

DR. JANINA JAKŠEVIČIUS JOKSA VAIKŲ LIGOS 2656 West 63rd Street Pirmad., antrad., ketvirtad., ir penkt. nuo 12 iki 3 val. ir nuo 5 iki 8 val. vak. šeštad. nuo 1 iki 4 val.

DR. A. JENKINS GYDYTOJAS IR CHIRURGAS 3844 West 63rd Street Valandos pagal susitarimą

DR. K. A. V. JUCAS 489-4411 — LO 1-4405 Jei neatilpiepia 561-1670 ODOS LIGOS — CHIRURGIIJA Ofisai: 1002 No. Western Avenue 5214 No. Western Avenue Valandos pagal susitarimą

DR. F. V. KAUNAS GYDYTOJAS IR CHIRURGAS 1407 So. 49th Court, Cicero Val. kasdien 10-13 ir 4-7. Trečiad. ir šeštad. tik susitarus.

Baltramiejaus monologas. Čia viskas buvo pasigėrėtina. Gili lietuviško pajaco drama. Juokina kitus veikėjus, juokina publiką, o nusijuokus graudulys apima. Keičiasi laikai, žmonės. Baltamiejaus karta traukiasi. Piknikai nyksta. Baltramiejaus daina sudainuota...

Baltramiejaus tikrai jau nebėra. Per tuos kelerius metus New Yorko ar Naujosios Anglijos kuriose kapinėse ir jį kanas baigia apželti, nes ne tik piknikus senoji karta užbaigė, bet ir apraudoti mirusius nebepajėgia. O kaip gi su literatais? Kaip su Algirdu Landsbergiu, Jurgiu Jankum Bi-

Tel. ofiso ir buto OLYMPIC 2-4159 DR. P. KISIELIUS GYDYTOJAS IR CHIRURGAS 1443 So. 50th Avenue, Cicero Kasdien 1-3 val. ir 6-8 val. vak. Išskyrus trečiadienius. Šeštadienis 12 ir 4 val. popiet.

Tel. REliance 5-1811 DR. WALTER J. KIRSTUK (Lietuvis gydytojas) 3925 West 59th Street Val. pirmad., antrad., ketvirtad. ir penktad. nuo 12-4 val. p. p. 5-6 val. vak. šeštad., 12-2 val. p. p. trečiad. uždaryta.

DR. IRENA KURAS GYDYTOJA IR CHIRURGE KODIKIŲ IR VAIKŲ LIGOS SPECIALISTE MEDICAL BUILDING 7156 South Western Avenue Valandos: Kasdien nuo 10 val. ryto iki 1 val. popiet. Ofisai: tel. RE 7-1168 Rezid. tel. 239-2918.

DR. J. MEŠKAUSKAS GYDYTOJAS IR CHIRURGAS Specialybė vidaus ligos 2454 West 71st Street (71-os ir Campbell Ave. kampas) Val. pirmad., antrad., ketv. ir penkt. Nuo 3 iki 7 val. p. p. Tik susitarus

DR. ROMAS PETKUS AKIU LIGOS — CHIRURGIIJA Ofisai. 111 N. WABASH AVE. 4200 N. CENTRAL AVE Valandos pagal susitarimą

DR. FRANK PLEČKAS OPTOMETRISTAS (Kalba lietuviškai) 2618 W. 71st St. — Tel. 737-5149 Tikrina akis. Pritaiko akinimus ir "contact lenses" Val. pagal susitarimą. Uždaryta treč.

DR. LEONAS SEIBUTIS INKSTŲ, POSLES IR PROSTATOS CHIRURGIJA 2656 W. 63rd Street Val. antrad. nuo 1-4 popiet. ir ketv. nuo 5-7 vakare Ofisai tel. 776-2880; rez. 448-5545

DR. J. J. SIMONAITIS GYDYTOJAS IR CHIRURGAS Adresas: 4255 W. 63rd Street Ofisai tel. RE 5-4410 Rezid. GR 6-0617 Valandos: pirm. ir ketv. nuo 1 val. iki 3 val. p. p. ir nuo 7 iki 9 val. v. antr. ir penkt. nuo 1-5 val. p. p. ir vakarais pagal susitarimą.

DR. VYT. TAURAS GYDYTOJAS IR CHIRURGAS Bendra praktika ir motery ligos Ofisai ir rez. 2652 W. 59th St. Tel. PROspec 6-1223 Ofisai val. Pirm., antr., treč. ir penkt. nuo 2 iki 4 val. ir nuo 8 iki 8 v. v. šeštad. 2-4 val. popiet. ir kitu laiku pagal susitarimą.

DR. V. TUMASONIS CHIRURGAS 2454 West 71st Street Val. pirm., antrad. ketv. ir penktad. 2-5 ir 6-7 — Iš arkelto susitarus

DR. F. C. WINSKUNAS GYDYTOJAS IR CHIRURGAS 3107 West 71st Street Valandos: 1-6 val. popiet. Treč. ir šeštad. pagal susitarimą

DR. PETRAS ŽLIوبا GYDYTOJAS IR CHIRURGAS 6234 S. Narragansett Avenue Val. pirm., antr., ketv. 2-5 ir 6-8 penktad. 2-5 šeštad. pagal susitarimą

Perskaite "Draugą", duokite jį kitiems.

Tamsos ir šviesos poezija

Algimanto Kezio, S. J., nuotraukų paroda Chicgoje

Kiekvienas menininkas savo pasirinktomis priemonėmis kuria ne ką kita, kaip asmenišką dokumentą — dienoraštį, išreikšiantį jo patirtį su aplinka ir visuomene. Kokia yra jo pažiūra ir idealai, toks yra ir jo kūrinys. Mūsų siekius, užsimojimus ir intencijas suformuoja pažiūros, mitai ir ideologiniai įsitikinimai. Tie įsitikinimai yra įtakojami ir veikiami kasdieninės gyvenimo srovės. Visuomenėje vyraujančios srovės vaizdinio meno kūrėjas, siekiantis turinio sąvokų ir sąveikų reikšmingumo, nukreipia į estetinę plotmę. Toks yra Algimantas Kezys savo kūryboje. Jis yra menininkas, nes jo techniškas žinojimas glaudžiai suderintas su idealistiniu meno siekiu. Mano supratimu, tai ir yra menininko autentiškumo įrodymas.

Apie Algimanto Kezio kūrinių gausą ir reikšmę jau daug kalbėta. Jo foto darbai yra reprezentuojami geriausiose ir reikšmingiausiose JAV ir užsienio foto meno leidiniuose, žurnaluose, metraščiuose, knygose. Algimanto Kezio darbų yra įsigiję keli šio ir kitų kraštų muziejai. Apie jo kūrybą yra rašę ir ją teigiamai apibūdinę fotografijos meno specialistai. Po šio reikšmingo ir gausaus Algimanto Kezio darbo rezultatų sąrašo mano asmeniškai priedai bei samprotavimai iš tikrųjų nustoja reikšmės. O tačiau yra ir kita Algimanto Kezio asmenybės pusė, kuri man ir, tikrai, daugeliui kitų lietuvių buvo ir tebėra be galo reikšminga, nes jo atsiradimas mūsų tarpe lemtingai pakreipė daugelį mūsų išsivijos kultūrinių įvykių į šviesesnę, kūrybingesnę ir optimistiškesnę šviesą...

Kūnigas Algimantas niekada nesugebėjo užsidaryti savo darbo vietoje... Jo kontempliacijos būdas garbinti visagalį Kūrėją ir skleistį meilę žmogui yra reiškiama ne vien tikslai "privaciai" — asmeniškai kūryba.

Algimantas Kezys greitai suprato specifiskai lietuviškų kultūrinių vertybių ir jų kūrimo plėtotės būtinumą, jų tęsimą, puoselėjimą ir ugdymą. Faktai, o ne pamokymai, yra jo veiklos metodas. "Džiaugsmas kūryboje ir per kūrybą" yra jo praktikos motto. Grožio ir regimųjų daiktų atskleidimas ar tik nebus jo tikėjimo filosofija, kuria jis drąsiai, neabejodamas, sąmoningai slėpdamas savo vidinę kančią, spinduliuoja į visus, su kuriais tik sueina į sąlytį.

Chicagos lietuvių jaunimo meno lavinimosi įvairiausi kursai, kultūrinės vakaronės, jaunimo ir senimo metinės foto parodos, tūkstančių valandų ir dolerių pareikalaujantys ilgametražiniai lietuviški garsiniai filmai, sistemingas ir sumanus lietuviškojo foto archyvo suorganizavimas ir vystymas, jo plėtra, turinimas... O kur gigantiškas užmojis leisti vaizdinę lietuvių emigrantų enciklopediją, kur dar kas dvi savaites leidžiamas Jaunimo centro biuletenio redagavimas ir leidimas, kur visi rūpesčiai, telkiant lėšas kiekvienam taip reikalingam kasdienybės blykstelėjimui, kur visų ateities darbų ir išteklių planavimas!.. Visa tai kunigo Algimanto Kezio smegenyse, visame kūne ir sieloje. Visa tai vyksta kasdien ir tiksi tartum niekad užsukimo nereikalaujant laikrodžiu. Visa tai jam kasdienybė — faktas, nes toks yra įeikanti, nenuoramos kūrėjo kelias. Tai liudija šio žmogaus intuityvą, entuziazmą, tikėjimą.

O fotografuoja Algimantas Kezys "laisvalaikį"... Kokia

ALGIRDAS KURAUŠKAS

ironija! Klausiu anądien: "Kur ir kaip pats susirandi viskam laiko?" Ir nuosirdžiai susigėtu, nes atsakymą seniai žinojau: "Jo reikia išmokyti pasidaryti"... Taip, žodžių negana ir idėjos niekam vertos be faktų! Algimantas Kezys yra faktų žmogus. Ir šioji paroda yra idėjos ir darbo rezultatas, glaudžiai sumegztas kūrybingumo siūlėmis.

Keli žodžiai apie Čiurlionio galerijoje vykstančią Algimanto Kezio foto kūrinių parodą. Kiekvienas objektyvo atidarymas yra naujas sakinyas A. Kezio dienoraštyje. Tai vis naujas aplinkos atidengimas — reveliacija. A. Kezio vaizdinė frazė lakoniška, sklandi, trumpa, skrupulingai išvalyta nuo banalumo ir lėkštumo. Jo darbuose vyrauja minimalus teigimas. Jo pavienių darbų struktūra remiasi vidinio regėjimo arba matymo samprata. Tai nėra literatūriniai pasakojimai, kalbėjimas. "apie" vaizdą... Trumpai tariant, Algimanto Kezio — foto menininko uždavinys yra statomas ant formų organizavimo ir jų tarpusavio santykio pagrindų. Nerasime čia akivaizdus anekdotinio, žurnalistinio, literatūrinio įvykių pasakojimo, nustumiant pagrindinius organizuotumo ir struktūrinio elementus į "tarną", paskirti. Linija ir masė šviesa ir tamsa, erdvė ir tekstūra jo fotografijose yra suvesti į mini-

mumą. Jo nuotraukas galima būtų vaizdingumo dėlei palyginti su japonų haiku literatūrinio žanro kūryba... Taupyti ir išryškinti žodį — poeto uždavinys. Panašiai Algimantas Kezys elgiasi ir su savo vaizdiniais elementais. Su minimumu pasakyti kuo daugiau. Tokiu būdu kūrinys nereikalingas "aiškinimo", o tik nuosirdaus gėrėjimosi objektu ir autoriaus sumanumu bei intuityva priversti žiūrovą prie jo sustoti ir juo susižavėti.

Algimanto Kezio darbai yra pavyzdys, kad tikslas yra pasiekiamas tada, kai amato pažinimas, dailės kūrinio turinys ir asmeniškasis "idėjinis taikinytis" autorius yra taip suderinami ir išbalansuojami, kad visa tai tampa dvasios ir formos neatidaloma visuma. Tokiomis sąlygomis ir dvelkia didžioji dauguma Algimanto Kezio foto darbų.

Prof. Hugh Edward, Chicagos Dailės instituto Fotografijos skyriaus kuratorius, aptardamas kun. Algimanto Kezio fotografijos kūrybą, tarp kitų išsamių sakinių, dar ir šitaip prasiitaria: "It does not bring you messages or solutions or propaganda of any sort, but for many will awaken a consciousness of having seen familiar and even the ordinary in new light and dimension" (Iš knygos "Photographs Algimantas Kezys, S.J.", 1966 m. Loyola University Press).

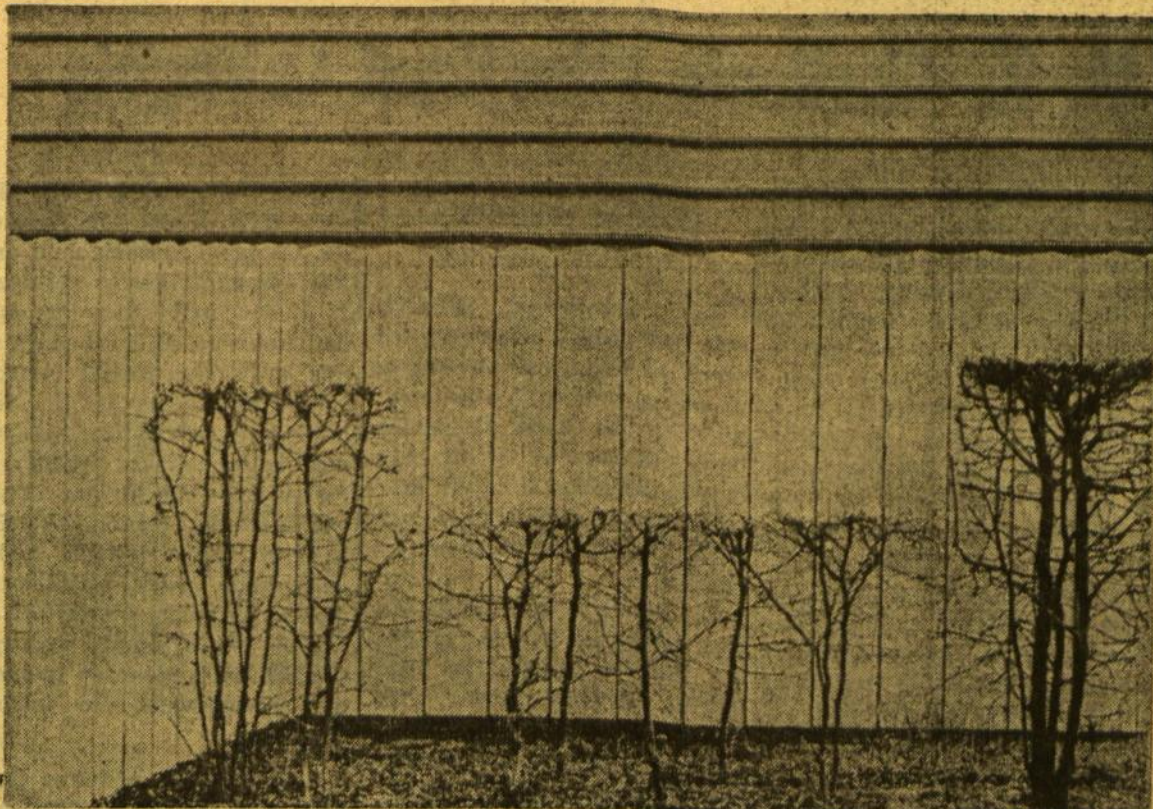
Objektus, kuriuos Algimantas Kezys fotografuoja, mes visi esame tūkstančius kartų matę,

bet reikia kūrybingo individo ir tikro meistro prie tų objektų ne tik sustoti, padaryti estetinį sprendimą, bet ir visą kūrybinį procesą suvesti į tokias dimensijas, kad viso to rezultata galėtų atpažinti ne vien menu besidomintis, bet ir šiaip jau grožiui jautresnis asmuo.

Daryti kokių nors estetiškų, filosofinių ar šiaip kurių kūrybos analizių aš čia neketinu. Vaizdiniame mene žodžiai retai kada teturi reikšmės. Jau daug kartų esu išsireiškęs, jog žmogui, kuris nepajėgia viso savo sielos aparato sutelkti meno objektui, tokiame analizavimas ir žodinis aptarimas dažniausiai tėra laiko galšinimas. Meno kūrinį mes tegalime priimti tokį, koks jis yra, arba atmesti. Ir kiekvienas tai turi padaryti savarankiškai, be kitų įtaigojimų ar siūlymų.

Šiuo momentu man terūpi vienas dalykas: nuosirdžiai pasidžiaugti faktu, kad kūryba nėra svetimas arba vien tik "sekundinis" elementas lietuvių išsivijos veikloje. O faktų, įrodančių, kad tai tiesa, yra daug, ir visus juos čia išskaičiuoti bei įrodinėti šia proga neprasminga. Kad domėjimasis meno kūryba yra faktas, įrodo ir ši Algimanto Kezio paroda. Tokio lygio parodos mus ne tik pakelia virš kasdienybės, bet ir užakcentuoja ryškų faktą, kad be tų, kurie sugeba nuosirdžiai džiaugtis grožiu, meno kūryba nustoja savo prasmės. Be kūrybos mes žlugdome kiekvieno individo nepanaikinamą prigimtį komuniuoti su kitu žmogumi. Tol kol mums tas trūkimas gyvas ir puoselėjamas, tol mes pajėgiame gyventi pilnesnio, brandesnio žmogaus gyvenimą.

Paroda M. K. Čiurlionio galerijoje tęsis iki spalio 26 d.

Algimantas Kezys, S. J.

Balta tvorelė

Danguolė Sadūnaitė

BUDEJIMAS KAIME

lūpos — suteptos saule,
(nors naktis ir subrendo) —

ir žvaigždės,
kaip linksni vaikai

uogautojai
mėlynam dangaus šile
: : :
uogautojai vaikai,
tos žvaigždės

...

...

...

negaliu nedrebėti,
žvaigžde —

kol tu išdainuos
savo giesmę;

bijodama,
Gražuole,
jog diena i auštant —
būsi tas akmuo,
ant kurio suklypsiu

...

...

...

jeigu iš šio žalio lietaus,
išsaugotumėm,
nors vieną gyvąjį lašą —

tu ir aš:
rankas sujunge

upės pradžia!

APIE OBUOLĮ

jeigu ne skonis jau:
tai dar vis spindesys —
dar vis apvalumas,
ir spalva —
ištrėšė rankoje

šavi

SAULĖ LEIDZIASI

danguje išlietas
džiaugsmo vynas —
ir medis, mano medis!
būtinai užsispyręs,

vaidina stebuklą

ir aš raudonuojau už jį

VAKARAS

1.

saule!
vėjas pučia tavo auksą
man į veidą — —

Ir tokia baisti, baisti ramybė
danguje šį vakarą — — —

2.

netauptyk mane,
o saule!

aš: angliš
ateis Jis — ir į liepsną virsiau

MEDI, PILNAS RAUDONŲ VAIVORYKŠČIŲ

sunku yra žiūrėti į tave, medil
rudenį, —
kai žemė nori viską iš tavęs atimti...
(krentantį į paskutinę
šviesos prarają)

medis —
pilnas raudonų vaivorykščių.

AKMUO, NUOLAT DAINUOJANTIS DANGŲ

išskelkime aušrą —
iš šio pabalos laukinto
akmens
iš šio pabalos laukinio
akmens,
aušrą išskelkime — — —
: : : : :
iš akmens,
iš akmens nuolat dainuojančio
dangų

LAPKRICIO MENESIO LIOTYS

dar vis suvoktu
tą žemės plotą — —
(geltoną ir kviepiantį, kaip kviečio
grūdą) —
troškulingai suvoktu,
ant kurio vasarą
stovėjo saulė

KLEVAS RUDENĮ

o, medil
kodėl tu raudonuojį dabar,
(taip pavėluotai?)
nuo saulės pabučiavimų

Sovietinis Don Kichotas

JURGIS GLAUDA

YMCA leidykla Paryžiuje, kuri savo laiku išleido A. Solženicyno "Gulago salyna", šiais metais išleido (rusų kalba) Maskvoje gyvenančio rašytojo Vladimiro N. Voinovičiaus "romaną-anekdota" arba "romaną-satyrą". Veikalo pavadinimas: "Kareivio Ivano Čonkino gyvenimas ir nepaprasti nuotykiai".

V. N. Voinovičius yra žinomas rašytojas. Jo raštus noriai emė valdiškos leidyklos. Bet juo toliau, juo blogiau. Mat rašytojas, vienur - kitur, dėjo savo parašus po pareiškimais, po išpėj-

mais, po protestais, atsargiai nukreiptais prieš režimo "neklaidingumą". Kada jis pasiūlė leidyklai savo čia aptariamą romaną, trumpumo dėlei vadinamą "Kareivis Čonkinas", redaktoriams net plaukai piestu atsistojo.

Toks sovietinio gyvenimo, patriotizmo, siekių ir veiklos metodų išjuokimas! "Argi sovietiniai žmonės visi idiotai?", pasigirdo redaktorių ir nesuskaitomų cenzorių klausimas ir priekaištai.

Autorius buvo iškviestas į Sovietinių rašytojų sąjungos maskvinį skyrių, kur jam atsidėjusiai aiškino jo romano klaidas. Bet rašytojas nebuvo tikintis. "Kareivio Čonkino" V. N. Voinovičius nesunaikino, nes perdūrė jo sovietinei laidai ir neįmanoma. Autorius tvirtino, kad romanas nėra žmeiztas, skirtas sovietiniam žmogui. Žmonės nėra idiotai, bet jie gyvena idiotizmo valdžioje. Netrukus įvykiai įgavo logišką, sovietinį bėgį. V. N. Voinovičius buvo išmestas iš Sovietų rašytojų sąjungos. Tai reiškia: jokia sovietinė leidykla negali jo raštų leisti. Tai kartu reiškia, kad V. N. Voinovičius tapo sovietiniu intelektualiniu bedarbiu. Kaip toks "veltėdis", jisai jau išstremtas iš sostinės, jo darbo knygutėje riebus valdiški stampai, kuo neįgiamiausiai atestuoja tokį "veltėdį"...

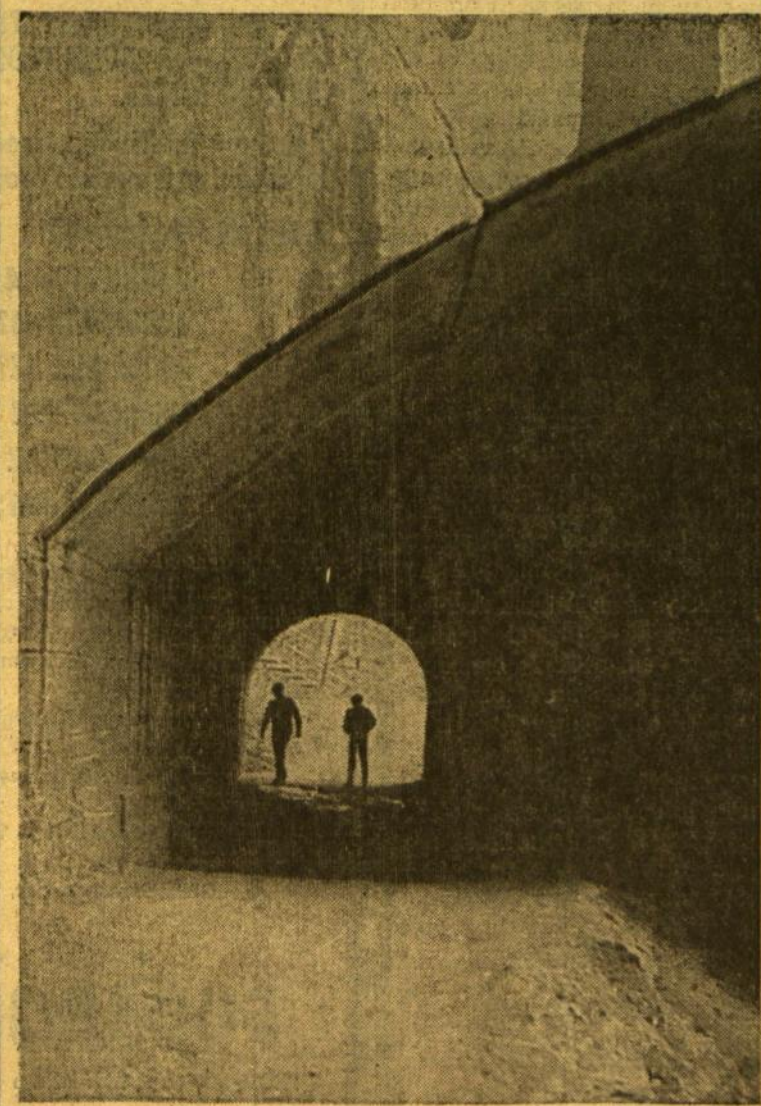
Bet "Kareivis Čonkinas" nebuvo ta "self - destruktyvė" medžiaga, kurią amerikiečiai žino iš "Mission impossible" televizijinių laidų. "Kareivis Čonkinas" pateko Paryžium. Dabar jis išėina keliauti po pasaulį dailiai apipavidalintoje YMCA laidoje, ir jau ties jo puslapiams susitelkia vertėjai, kurie įstums tą sovietinį kareivį į pasaulines kalbas, pasaulinės auditorijos dėmesiai. V. N.

Voinovičius tuo tarpu gyvena Sovietinėje žemėje. Koks bus to narsaus autoriaus likimas? Koks nebūtų, turėsime naują sovietinės literatūros epizodą: gambiausieji, atviriausieji ir žudomi nežįsta!

O romano turinys toks: Pirmosios karo dienos. Į kolūkinį kaimą "Raudonasis kaimas" nusileidžia mažas, vienvietis lėktuvelis. Sugedo motoras. Lėktuvų dalinys už keliolikos kilometrų. Tada lėktuvelis palieka javų lauke

ir lėktuvui saugoti palieka kareivį Čonkiną, kuris tame dalinyje buvo maisto išvežtojas manevru metu. Čonkinas buvo vieningas "raitelis" aviacijos dalinyje. Kadangi dalinys čia manebravo jau ilgesnį laiką, Čonkinas įsitaisė "Raudonajame kaimo" palankią merginą. Ji buvo jo meilužė. Čonkinas tad patenkintas, kad jam teko saugoti sugedusį lėktuvą javų lauke, prie kaimo, kur gyvena jo meilužė. Sužinoję, kad prasidėjo karo

veiksmai, kolūkiečiai susirinko prie kolūkio kontoros gauti informacijų, ir kolūkio partorgas (kompartijos reikalų lokalinis tvarkytojas) skambina rajono partorgui: ką sakyti žmonėms? Bet rajono partorgas tuo pat reikalui skambina srities partorgui... Taip pasiteiravimų maratonas siekia sostinę. Pagaliau komandos keliu gaunama instrukcija: išvaikyti žmones, nes savavališkas susirinkimas reiškia anarchi-

Algimantas Kezys, S. J.

Tunelis

š garoos M. K. Čiurlionio galerijoje, Chicagoje

M. K. Čiurlionio minėjimai Chicagoje

M. K. Čiurlionio minėjimai savo esmėje turi susidurti su viena nelengva problema. Turime reikalą su giliai išlavintu muziku, palikusių daugelį fortepijono miniatiūrų ir dvi simfonines poetas, kurios to laiko Lietuvos muzikos literatūrai buvo kažkuo nepaprastu, toli prasikišančiu virš tada egzistuojančio ir galimo muzikinės kūrybos lygio. Pasaulinės muzikos literatūros atžvilgiu tačiau M. K. Čiurlionio muzika pasilieka kiek lokaliai, neprovinciališkai, kultūringo lygio, bet ryškias originalumo neturintį reiškinį. Jo tapyba, kurioje jis buvo, galėtų tapti — pusiau savamokslis, priešingai, rodo tokio savitumo, kuris, supras tas ar nesupras tas, pripažintas ar nepripažintas, vis vien stebina savo intensyvumu.

M. K. Čiurlionio minėjimas, paremtas vien jo tapyba, sudarė problemų dėl to, kad vienintelis būdas yra — paskaita ir jo paveikslų — skaidrių eilė. Muzikinis minėjimas reikalauja arba sudaryti programą iš fortepijono miniatiūrų, arba atlikti, natūroje ar užkorduotas, vieną ar abi iš jo simfoninių poemų. Tai irgi veda prie nusidėvėjimo ir pasikartojimo.

„Margučio“ Chicago's Jaunimo centre spalio 12 d. suruoštas ir D. Lapinsko surežisuotas minėjimas pasirinko kitokį kelią. Buvo siekta spektaklio. Kun. St. Ylos paskaita, davusi ne tapytojo akimis žvelgiant, M. Čiurlionio tapybos tautinių versmų ieškojimo apžvalgą ir savas išvadas, sudarė pirmąją dalį. Antroji dalis prasidėjo iš užkorduotos ištraukos iš simf. poemos „Jūra“; ji buvo gerai parinkta, skambi, puošniai orkestruota; sakytume, daugiau žandanti, negu telkia šio stambaus kūrinio visumą; šis simfoninis fragmentas sudarė pagrindą harmoningai choreografo tautiškai baletui solistės V. Karosaitės šokiškos scenai, kurioje klasikinio baletu technika jungėsi su išraiškos šokio turiniu. Tolimesnėje programos eigoje buvo įtraukta solistė, mezo sopranas Elena Blandytė, kurios žanrinis balsas tembras ir dainavimo būdas gerai tiko atliktoms liaudies melodijoms. Tam reikalui D. Lapinsko buvo panaudotos M. K. Čiurlionio paliktos mažos kelių fortepijonių liaudies dainų temomis, parašytos skoningai ir mokamai, bet šiaip jau nesuteikiančios pianistinio įdomumo ar originalumo. D. Lapinsko jos buvo aranžuotos solo balsui su fortepijono pritarimu, panaudojant gan įvairius būdus: solistė duodant pačią dainos melodiją, ar tai būnuiojant ar dainuojant tekstus; kitur solistė perindavo antraeilį balsą, forte-

VLADAS JAKUBENAS

pijonui skambinant melodiją, arba įsiterpdavo atskiromis frazėmis ar šauksmais prie pusiau už scenos skambančio fortepijono solo. Tuo būdu gausiausiai buvo pasinaudota „Bėkit bėrliai“ dainoje, kuri šiaip yra efektingiausia ir žinomiausia kaip variacijų formos fortepijono kūrinių.

E. Blandytė padainavo dar šias, panašias būdais aranžuotas liaudies dainas: „Ar vėjai pūtė?“, „Oi, giria, giria“, „Oi, mergyte kur buvai“, „Išėjo mergaitė“. Protarpiais buvo įterptos deklamacijos, kartais sujungtos įvairia režisūra ar šviesos efektais, kartais palydimos švelnios M. K. Čiurlionio fortepijono preliudijų muzikos iš užkulisio. Jis susidėjo iš K. Bradūno, J. Valčiūnaitės, J. Degutytės, H. Radausko eilėraščių, o kai kur iš S. Čiurlionienės raštų ištraukų ir paties Čiurlionio apybraižų bei laiškų, pristatytų įvairia, įdomia režisūra, sujungiant viską su atitinkamomis M. K. Čiurlionio paveikslų skaidrėmis ir impresionistiniais šviesos efektais. Deklamatoriais buvo J. Kelečius ir Laima Rastenytė-Lapinskienė. Pastaroji turi gražią scenišką išvaizdą, su itin gračin- ga, bet kiek monotoniškai kartojama, bet kiek monotoniškai kartojama, bet kiek monotoniškai kartojama, bet kiek monotoniškai kartojama.

„Margučio“ minėjimas sudarė spalvingą spektaklį, D. Lapinsko sukurta, sakytume, „beveik iš nieko“, su skoninga, nors nebūtinai M. K. Čiurlioniu tipinga muzikine dalimi.

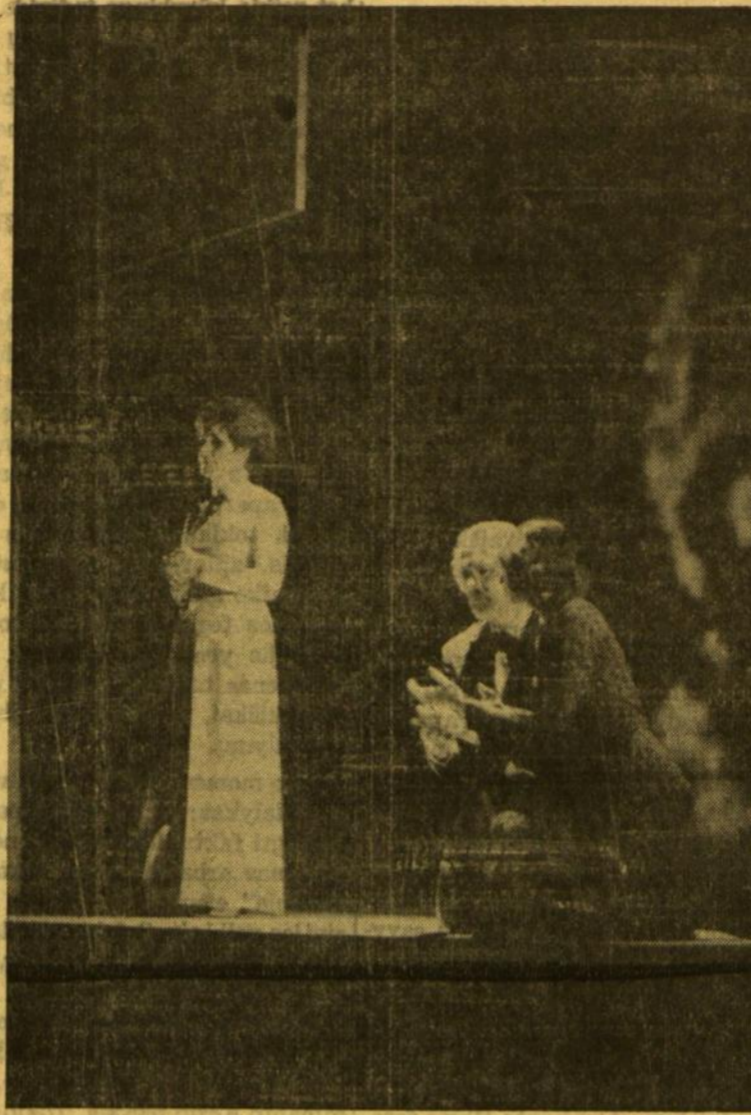
Ta proga norisi prisiminti neseniai (rugsėjo 26 d.) Chicago's miesto centre „Museum of Contemporary Art“ patalpoje su dailininko K. Varnelio talka paties muziejaus suruoštą M. K. Čiurlionio minėjimą, į kurį iš Clevelando buvo atkviestas pianistas Andrius Kuprevičius. Jo ten gražia anglų kalba nuskambėjusio įvado pagrindinė mintis buvo ta, kad M. K. Čiurlionis buvęs pirmoji eilė muzikas, kuris tuolaikiniame muzikos technikoje neradęs tinkamų priemonių savo titaniškoms idėjoms išreikšti, o suradęs jas tik tapyboje. A. Kuprevičius vėliau puikiu atlikimu pateikė visą eilę M. K. Čiurlionio preliudų, padalinęs juos į

grupes (su paaiškinimais), kurios priklausė prie ankstyvesnio, Fr. Chopinui ir Skriabinui artimo stiliaus, ir kurios atstovavo M. K. Čiurlionio vėlesniam sąlyčiui Leipzige su kiek naujesnėmis srovėmis. Beveik visuose šiuose kūriniuose M. K. Čiurlionis buvo parodytas, kaip švelnus, melancholiškas lyrikas; jo fortepijono kūrybiniam lobyne pasitaikantieji demoniško originalumo „blykstelėjimai“ nebuvo įtraukti. Kiek nuvalkiotas, dažnai girdimas, šopeniškai saloninis „Noktiurnas“ buvo paskbambintas nepaprastu žavingumu, prašokančiu šio kūrinio verte.

Po to būta įdomaus įspūdžio: sekė eilė M. K. Čiurlionio skaidrių su kiek blankokais šio muziejaus kuratoriaus Ira Licht komentais. Sužavėtas tikrai puikiu A. Kuprevičiaus skambinimu, buvau vis dėlto parbloškėtas drastiško kontrasto, išvydęs titanišką, begalinio įvairumo, užbaigtumo ir originalumo M. K. Čiurlionio paveikslų fantaziją, atveriančią kažkokį pasakišką, begalinį horizontų pasaulį. Tik ką girdėti poetingi jo muzikos garsai kažkaip nublanko, užsimiršo...

Po minėjimo paklausiau A. Kuprevičiaus, kodėl nebuvo įtraukti kai kurie ryškiai originalūs „blykstelėjimai“. Jo atsakymas buvo: manio minėtus kūrinius jis pažįsta, bet jų ne laikas tipingais. Jam Čiurlionis savo muzikos pagrindus melanoliškas lyrikas; didingumo, genialaus mosto ieškotina jo tapyboje. Šio straipsnio autorius būtų kiek kitokios nuomonės: fortepijoniinę programą, susidedančią vien iš aukšto originalumo „blykstelėjimų“ vargu ar galima sudaryti, nebent 10-15 min. ilgio, tačiau to elemento gausioje M. K. Čiurlionio fortepijono kūryboje turi būti ieškoma ir jo tam tikra dozė turi būti prijungtama prie bendro melancholiškai lyrinio M. K. Čiurlionio fortepijono muzikos pagrindo.

„Margučio“ minėjime, panaudojus vokalinę solistę ir deklamatorius, šis klausimas muzikinėje plotmėje visai atpuolė. Būvo siekta ir, sakytume, gražiai pasiektą Čiurlioniškai nuspalvintu kombinuotu spektakliu. M. K. Čiurlionio minėjimai, kaip ir pats Čiurlionis, yra kompleksiškas reikalas. Užtat yra natūralus ir teigiamas reiškinys, kad tie minėjimai turi kiekvienas kitokią veidą. „Margučio“ suruoštas, o suradęs jas tik tapyboje. A. Kuprevičius vėliau puikiu atlikimu pateikė visą eilę M. K. Čiurlionio preliudų, padalinęs juos į

Finalinis momentas M. K. Čiurlionio minėjime, Jaunimo centre, Chicagoje. Iš kairės į dešinę: solistė Elena Blandytė, aktorai — Jonas Kelečius ir Laima Rastenytė-Lapinskienė. Nuotrauka V. Noreikos

SOVIETINIS DON KICHOTAS

(Atkelta iš 3 pusl.)

ja. Kolūkiečių minia brutaliai išvaikoma. Žmonės apkaltinami anarchinėmis nuotakomis ir sugilėliškais tendencijomis prieš režimą. Po pusvalandžio komandos keliu nuo pat sostinės atėn- išakymas: sušaukti žmones į masinius mitingus, šlovingajai partijai vadovaujant, ir raginti kovai su įsiveržėliais!

Vienas iš Žmonių išvaikytojų, partorgo padėjėjas, ir klausia: „Kodėl pirma žmones išvaikėm, o dabar suvarome?“ Jam liepiama žmonėms paaiškinti: „Pirma išvaikėm, norėdami parengti žmonėms vietą kitam mitingui!“

Kolūkiečių pirmininkas, visiškai menkystė partorgo šešėlyje, kaip visad, kebliam reikalui užpuolus (taip būdavo per revizijas), geria ir baimę skandina degtinėje.

Tuo tarpu kareivis Conkinas laimingas, kad niekas jo netrukdo, eina sargybą prie lėktuvo ir džiaugiasi laimės valandomis, sulaukęs savo meilužės. Bet meilužė turėjo karvę. Ši karvutė, pajutusi laisvę, nuėjo į kolūkiečių sandėlininko daržą ir apetingai nuskabė „pukus“ augalus. Sandėlininkas, mat, buvo išradėjas — mėvo Moistejus Solomonovič Stalin. Nei vienas iš enkavedistų nedrįso į sumtųjų ir tardomųjų blanką įrašyti Stalino pavardę. Tad batišuvys gyveno nesuimtas.

Gavęs laišką apie kareivio Conkino sukilimą, enkavedė kapitonas pasiuntė į sukilimo vietą višus enkavedė darbuotojus, pats likęs prie telefono. Dabar kapitonas buvo laimingas: vos tik gavė telegramą apie diversantus, tuojau pat tokius ir suėmė.

Enkavedė darbuotojų būrelis įsiveržė į kaimą ir sukėlė žmonėse paniką. Kiekvienas suprato, kad tai nauja suėmimų ir trėmimų banga. Bet enkavedistai neapskaičiavo, kad kareivis Conkinas, ištikimai įsikaitęs į karo sargybos statutą, enkavedistus paskaitė kenkėjais, norinčiais atimti iš jo lėktuvą. Jis vykusiai pagavo juos ant savo šautuvo „maumonėlio“, nuginkluotus enkavedistus kaustė baimė prieš Conkino grąšinimus, galvoję, kad dabar čia esanti jau karinių pajėgų valdžia.

Negaudamas žinių, enkavedė kapitonas prisiskambino prie kolūkiečių pirmininko, kuris, įvykių įbaimintas, buvo jau visiškai girtas. Išgąsdintas kapitonus girtas kolūkiečių pirmininkas nūvypaliojo, kad dabar čia viską valdo „Conkinas su savo boba“. Klausomui buvo blogas, ir kapitonas išgirdo ne „boba“, bet „banda“.

Tai buvo baisus pranešimas. Kapitonas užliarmavo „kur reikia“. Jau visur skardėjo žinia, kad vokiečių parašutintinkų dalinys, nusileidęs prie „Raudonojo kaimo“, susidėjęs su vietinėmis bandomis, terorizuoja apylinkę, grasina frontui partizaniniais veiksmais. Jau stambūs „centrai“ įsijungė į darbą. Iš fronto atskiriamas stambus dalinys ir skubos keliu siunčiamas „užtikrinti fronto saugumą, sutriuškinti hitlerinius parašutintinkus ir išgamas diversantus“...

Kai kur autorius praranda savo neutralumo pozicijas. Kalbėdamas apie enkavedė kapitoną, jis pristato enkavedistą kaip žmogų, kuris „pagal savo sugebėjimą kenkė sau ir visuomenei“. „Kareivis Conkinas“ parašytas taip aštriai, taip itaigi, taip efektingai, sujungęs aitrai raudą su rožiančia pašaipa, kad autorius, išmestas iš Sovietinių rašytojų sąjungos, dabar gali tikėtis pasaulinės literatūros garbės.

A. TVERAS
LAIKRODŽIAI IR BEANGENTYBES
Pardavimas ir išdavimas
2646 W. 69th Street Tel. RE 7-1941

PODAROGIFTS, INC.
DABAR KAIP TIK LAIKAS SIŪSTI DOVANAS
KALĖDOMS
savo giminėms Lietuvoje ir USSR.

MOTOCIKLUS, ŠALDYTUVUS, SKALBIMO MAŠINAS, TELEVIZIJOS APARATUS, FOTO KAMERAS, SIUVAMAS MAŠINAS.

Taip pat drabužius, medžiagas, kailinius, rankinius laikrodžius ir maisto produktus

Didžiulis Automobilių Pasirinkimas, pavyzdžiui:
MOSKVICH 412 IE
MOSKVICH 427 IE — Station Wagon
ZHIGULI VAZ 2101
ZHIGULI VAZ 2102 — Station Wagon
ZHIGULI VAZ 2103
ZAPOROZHETS 968 AE

PODAROGIFTS, INC. yra VIENINTELE firma Amerikoje, siunčianti DOVANINIUS CERTIFIKATUS per VNESDPOSYLTORGA be jokių tarpininkų, bankų, etc.

PODAROGIFTS, INC. yra VIENINTELE firma Amerikoje, pateikianti persiuntimo įrodymus, atitinkančius jos susitarimą su VNESHPOSYLTORGU.

Klijentų patogumui užsakymus priima šios su mumis bendradarbiaujančios firmos:

Cosmos Parcel Express Corp., 488 Madison Ave., New York, N.Y. 10022
Package Express and Travel Agency, 1776 B'way, New York, N.Y. 10019
Globe Parcel Service, Inc. 723 Walnut St., Philadelphia, Pa. 19106

arba mūsų pagrindinė kontorą:

PODAROGIFTS, INC.
240 FIFTH AVE. (tarp 27 ir 28 g-vės), NEW YORK, N.Y. 10001 — TEL.: (212) 685-4537
Atidaryta šeštadieniais iki 5 P.M.

Seną 1913 metų nuotrauką iš M. K. Čiurlionio tėviškės — Druskininkų. Iš kairės į dešinę pirmoje eilėje P. Bytautas, Eugenija Paškevičaitė, ištėkėjusi Čiurlionytė ir dukrelė Sofija, p. Čiurlionytė, Jadvyga Čiurlionytė, Antanas Valionis; antroje eilėje: p. Čiurlionienė, p. Vallionienė, Janina Kairiūkštytė, gen. Augustas Paškevičius, M. D. Šumskis klebonas kun. Vincas Natkevičius, Oskaras (iš Maskvos), Elzbieta Belkauskienė (iš Amerikos); trečioje eilėje: kun. E. Paukštė (Maskvos universiteto kapelionas), Juozas Vainoras, kun. dr. Pijūs Bielskis, p. Skripitienė, p. Skripka, Eugenija Paškevičaitė, V. Ambrzevičius, inž. K. Kairiūkštis. (iš Br. Kvickio archyvo)

Kultūrinė kronika

Vyskupo Paltaroko šimtmetis

Šiame, spalio 22 d., sueina 100 metų nuo gimimo vieno iš labiausiai pasižymėjusių nepriklausomos Lietuvos vyskupų: Kazimiero Paltaroko. Tai buvo platus išsilavinimo sociologas, didelio masto visuomenininkas, ryžingas kovojąs dėl žmogaus teisių valstybiniame ir visuomeniniame gyvenime, sumanus diplomatas, talentingas plunksnos žmogus, pasižymėjęs pedagogas, daugelio veikalų autorius.

Buvo gimes Gallionių k., Linkuvos par., Šiaulių apskr. Mokėsi Mintaujoje, Kauno kun. seminarijoje, Petrapilio akademijoje, Kunigū įšventintas 1902 m. Už disertaciją apie žmogaus sielos kilmę gavo daktaro laipsnį. Kapeilonavo Liepojos gimn., darbavosi Survilaišky, nuo 1911 m. profesoriavo Kauno kun. seminarijoje, tapdamas jos inspektoriumi ir Lietuvos universiteto pastoralinės teol. profesoriumi. 1926 m. konsekruotas vyskupu emė valdyti naujai įsteigtą Panevėžio vyskupiją. Joje ypač gerai sutvarkė organizacijų veikimą, globodamas uždraustus viešai veikti ateitininkus. Jo ganytojiškieji laiška turėjo stiprų socialinį atspalvį, nes toje

srityje jis turėjo platų išsilavinimą, buvo parašęs ir veikalą Socialinis klausimas. Sovietų okupacijos metu vienu laiku buvo pasilikęs vienintelis vyskupas Lietuvoje. Nuo 1949 m. buvo išrinktas vadovauti ir Vilniaus arkivyskupijai. Labai daug turėjo nukentėti nuo okupantų, bet išlaviravo, kartais besislapstydamas, išlikęs neišvežtas ar nenukankintas.

Turėjo didelį pasitikėjimą ir autoritetą Lietuvos inteligentų ir kituose sluoksniuose. Mirė 1958 m. sausio 3 d. būdamas 82 m. amžiaus. Yra palikęs gausiai veikalų. Jo tikiškos vadovėliai išleido daugeliu laidu, pasiekė milijoninį tiražą. Parašė Sakyklai vadovą, Visuomeninis kunigo veikimas, Tikišbinis vaikų auklėjimas, Seksualinis jaunuomenės švietimas, Priešmokyklinis vaikų auklėjimas, Tikišba ir politika ir daug kitų.

Lietuvių kat. mokslo akademijos Chicago židnys sekmadienį, spalio 19 d., 1 v.p.p. Jaunimo centre ruošia vysk. Paltaroko šimtmečio minėjimą. Paskaita skaitys kun. dr. J. Prunskis. Visi kviečiami.

DIDELIS DĖMĖSYS LIETUVIŲ DALININKIŲ PARODAI AMERIKIEČIŲ GALERIJOJE

Paprastai savose pastogėse vykstančioms mūsų dailininkų parodomis tiek visuomenė, tiek spauda dėmesio nepagaali. Geriems mūsų dailininkams taipgi visa širdimi linkima ir platesnio pasisekimo, išėjimo ir už lietuviškosios visuomenės ribų, ypač jeigu tas išėjimas vis tiek yra ribamas su lietuviškuoju realiu, su lietuviškojo dailės gyvenimo reprezentacija amerikiečių, kanadiečių ar aplamai kitautaučių akys. O tokiu pasivaikščiojimu, sąklytume, "po užsieni" pasitaiko jau neretai. Tik tokius atvejus mes patys kažkaip mažiau pastebime. Arba jau pastebime, kada amerikiečių spauda ima apie įvyki plačiau rašyti. Gal čia kaltas aplamai mūsų nerangumas peržengti ne savo namų slenktį, gal kaltas ir pačių dailininkų per didelis kuklumas, kur reikiant neinformuojant ir nepristatant įvyki reklamuojančios ir ji aptariančios medžiagos.

Visų čia suminėtu atveju geru pavyzdžiu galėtų būti ir lietuvių

dailininkų čekagškie kolektyvo paroda, vykusį kaimyniniame Gary mieste, Gary Artists League patalpose, visą rugsėjo mėnesį. Paroda mūsų spaudoje praėjo kone beveik negirdomis, kai tuo tarpu vietos dienraštis The Post-Tribune jai skyrė ypatingą dėmesį. Rugsėjo 21 d. laikraščio laidoje paroda plačiai aptaria laikraščio dailės kritikas John Forwalter, jai skiriamą visą dienraščio sekmadieninės laidos puslapį. Aprašas pajavirintas dar su septyniomis parodos darbų ir dailininkų nuotraukomis. Parodos recenzijai uždėta net triguba antrašė: "Lithuanian - American women artists". "Get season off to super start"; "Professional, imaginative".

Tai buvo tikrai ne eilinis Chicagoje gražiai veikiančios Lietuvos dailininkų sąjungos pasirodymas amerikiečiams. Parodoje įvairia technika atliktus savo darbus buvo išstaciūsus: Raminta Lapšienė, Janina Marks, Janina Kinkienė, Vanda Balukienė, Dalia Ancevičienė, Aleksandra Bodnar, Magdalena Stankūnienė, Regina Jautokaitė, Dalia Alek-

sinė, Marija Ambrozaitienė, Audronė Ambrozaitytė, Irena Mitkutė, Jūratė Okura, Zita So-deikienė, Danguolė Stončiūtė, Ada Sutkuvienė ir Giedrė Žumbakienė.

Visu jų parodoje išstatytus darbus labai sažiningai analizuoja The Post-Tribune dailės kritikas John Forwalter, visoms dailinėms pabrėžindamas gera profesionalų lygį. Pavyzdžiui kalbėdamas apie Magdalenos Stankūnienės kūrybą, recenzentas dailininkę laiko labai patėgia spalvose ir formose, išvardina kelis jos darbus, kurie tiktu dideliu kambariu napanuštumi, atkreipta dėmesį į jos medžio raizinius ir daro išvadą, kad dailininkė galėtų būti puiki "muralistė"; jaunosios Audronės Ambrozaitytės darbus laiko tiesiog fantastiška ir pranašauja jai pasakišką karjerą, jeigu tik ankstybas pasisekimas jos "nepagadins". Žiūrėdamas į subtilius Danguolės Stončiūtės nuspalvintus piešinius, recenzentas tiesiog stebisi, kaip dailininkė įstengia išauti tiek daug iš to pačios spalvos, ir t. t. ir t. t.

Iš viso to reikia daryti išvadą, kad ši mūsų dailininkų paroda buvo tikrai reprezentacinė, gerai atrinkta, aukščiau bet kokio mėgėjiškumo.

JAUNIMO KONGRESO IR ČIURLIONIO TEMOS JAUNIMO CENTRO KAVINĖJ

Ateinančio savaitgalio Jaunimo centro kavinėse Chicagoje penktadienio (spalio 24 d.) kultūrinė vakaronė skirta Jaunimo kongreso temai, kalbantys su ateinančio kongreso organizatoriais. Pradžią 7 val. 30 min. vak.

O šeštadienį (spalio 25 d.) 5 val. vak. toje pačioje kavinėje bus demonstruojama muzikinių ir vizualinių būdų čiurlioniškoji jubiliejinų metų tema "Čiurlionis dangiško sferų harmonijoje". Multi media formoj Teresės ir Jono Bogutų čia yra pateiktas Čiurlionio kūrybos labai pagau-nantį interpretacija, susisiekianti su šių dienų astronautiniais žūtimis. Visi kviečiami.

ČAPKAUSKIENĖS RECITALS CARNEGIE HALL, NEW YORKE

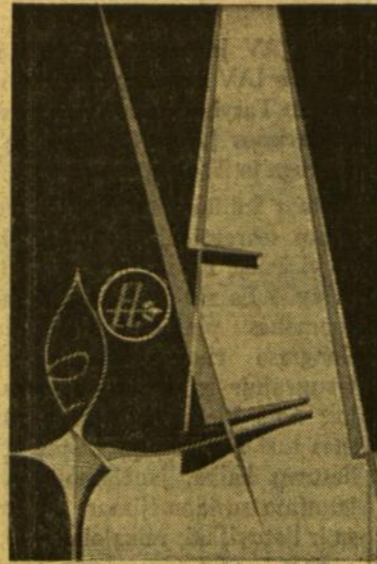
Didžiosioms mūsų kolonijoms jau gerai žinoma solistė Gina Čapkauskienė šiuo metu intensyviai rengiasi savo koncertui, ne eiliniam pasirodymui Paradoje įvairia technika atliktus savo darbus buvo išstaciūsus: Raminta Lapšienė, Janina Marks, Janina Kinkienė, Vanda Balukienė, Dalia Ancevičienė, Aleksandra Bodnar, Magdalena Stankūnienė, Regina Jautokaitė, Dalia Alek-

GILESNE SUSIKAUPIMO PRASMĖ

Prie Notre Dame universiteto veikianči Fides leidykla išleido B. Haering knyga "Prayer, The Integration of Faith and Life" (1975 m., 145 psl., \$5.95). Veikale stengiamasi išryškinti gilesnės maldos susikaupimo prasmę, tariant: "Malda tai džiaugsmingas priėmimas didžiausios gyvenimo dovanos, Viešpaties draugystės, ir už tai skyrimas sąveig Dievui savo tarnyba artimui". Čia maldos dvasia jungiama su egzistencine sinteze tarp asmeninio atsivertimo ir įsijungimo į socialinį, kultūrinį, politinį, bažnytinį atsinaujinimą. Skelbiama: "Jeigu mes Kristaus ieškomsime tabernakulyje ir bėgsime prie Jo tik todėl, kad mums nepatinka būti su žmonėmis, mes Jo ten nerasime". "Ne Dievas slepiasi nuo aroganto, o pati negalinčiu atrasti Dievo".

Autorius gausiai remiasi Šv. Raštu. Veikalo kryptis gera, tik autorius daug kur pereina į sentimentalumą. J. Pr.

Nauji leidiniai

Encyclopaedia Lituanica aplankas, pieštas dail. Telesforo Valiaus.

• ENCYCLOPEDIA LITUANICA. N - R Volume IV. Edited by Simas Sužiedėlis and Juozas Jakštas, Ph. D. Editorial Assistants Rita Kapočius and Mykolas Druga. Published by Juozas Kapočius. Copyright 1975 by Juozas Kapočius. All rights reserved. Printed in the United States of America. Encyclopaedia Lituanica, 395 West Broadway, So. Boston, Mass. 02127. Library of Congress Catalog Card Number 74-114275.

Kaip matome, pradžioje beveik sunkiai įtikimas užmojis, savo realizavimu kelyje jau persivėrė į antrąją pusę — iš užplaukusių šesų Encyclopaedia Lituanica tomų jau išleisti keturi, Beliko tik du. Ir jau nėra abejonės, kad išėjimoje išleista Lietuvių Encyclopaedia (36 tomų) ir anglišką Encyclopaedia Lituanica (6 tomų) bus patys stipriausi paminkliniai stulpai, liudijantys ateities kartoms kūrybingos lietuvių išsivijimo būvimą dvidešimto amžiuje. Ir tai kone stebuklo daroma vieno Juozo Kapočiaus ir tų kelių užsi-spyrusių ir pasišventusių dirbančių redaktorių. Normaliose, valstybinės apimtės sąlygose prie tokio darbo sėdėtų dešimtys gerai apmokamų žmonių, kai tuo tarpu išsiviskose sąlygose titanišką darbą kantriai stumia priekin tik keli žmonės. Paguodai tebūna jiems čia bent maironiškąjį parafrazę: "Bet jiems ateinantys metai", kai apie įsitrauniusias šandienines išsivijęs tarpusavio "kovas" nebūs likę nė ženklo, o abi enciklopedijos vis trykš ir trykš neišsenkančių šaltinių gaivumu.

Naujasis — ketvirtas Encyclopaedia Lituanica tomas yra 572 didelio formato, dviem skiltimis surinktų puslapių. Tai N, O, P ir R raidžių lituanistiniai lobiai. Tik žvilgtelėjus, štai jau matome mūsų literatūros, dailės, istorijos, muzikos, įvairių mokslų ir visuomeninio gyvenimo pavardes, faktus, vietoves, nuotraukas, veidus, aprašus: Nadruva, Nagius, Nagys, Narbutas, National Anthem, National Costumes, Naugardukas, J. Naujalis, Naujoji Romuva, Navigation, Nazi Trial, Nemėninė, Nemunas, Neris, Nevėžis, Notanga, Nyka - Niliūnas, Ognskis, Ope-ra, K. Ostrauskas, Pacas, K. Pakštas, Palanga, Paltarokas, Panevėžys, Pažaislis, Periodicals, Perkūnas, Petkevičius, Petrauskas, Pet-ravičius, Philosophy, Pietaris, Pieža, Pilėnai, Pilka, Pilviškiai, Pittsburgh, Plateliai, Plater, Plungė, Polonization, Popula-tion, Poška, Postal Service, Press Ban, Printing, Protestants, Prusians, Punkskas, Purėnas, Puzinas, Radauskas, Radvilas, Rambynas, Ramonas, Raseiniai, V. Ratas, Raštikis, Raudonė, Razma, Red Cross, Reformation, Refugees, Reinsys, Religion, Renaissance, Resistance, Revolt, Roman Catho-lies, Rokiškis, Romanticism, Rū-dinkai, Ruhig, Rumšišks, Rūpin-tojėlis, Russification ir kt.

• PASAULIO LIETUVIS, 1975 m. rugsėjo mėn. Nr. 16. Leidžia Pasaulio Lietuvių Bendruomenės valdyba. Redaguoja Stasys Barzdukas, 18308 Hiller Ave., Cleveland, Ohio 44119. Administruoja Stasys Džiugas, 7240 S. Mozart St., Chicago, Ill. 60629. Metinė prenumerata 3 dol.

Šiame numeryje: apie politiką ir moralę po Helsinkio konferencijos, Bronio Railos svajonės apie gerą lietuvių kalbą, Pasaulio Lietuvių Bendruomenės ir Pasaulio lietuvių jaunimo sąjungos veiklos kronika, Lietuva šiandien, Spaudoje, Kultūros baruose ir kt.

• SKAUTŲ AIDAS, 1975 m. rugsėjo mėn. Leidžia LSS Tarybos Pirmija. Redaguoja A. Namikienė, 6041 S. Fairfield Ave., Chicago, Ill. 60629. Administruoja A. Orentas, 6842 S. Campbell Ave., Chicago, Ill. 60629. Metinė prenumerata 5 dol.

Teksta's ir gausiomis nuotraukomis puikiai skautiškąją veiklą atvaizduojąs žurnalas. Šio numerio viršelyje puošia K. Skleriaus akvarelės "Pažaislis" spalvota produkcija.

• AKIRACIAI, 1975 m. rug-sėjo mėn., Nr. 8. Atviro žodžio mėnraštis. Redaguoja redakcinis kolektyvas. Administruoja K. Avizienis. Redakcijos ir administracijos adresas: 6821 S. Maplewood Ave, Chicago, Ill. 60629. Metinė 10 numerų prenumerata 6 dol.

Naujame numeryje: Encyclopaedia Britannica — internacio-nalumo mitas, pokalbis su dailininku Algirdu Kurausku apie pas-kirtį kalbėti gyviems žmonėms ir kt.

Žinoma, tobulumo siekiant, galėtume būti viener kitur nepatenkinti per daug pajudusia nuotrauka, gal net aplamai per daug žmonių veidų prikrauta — puslapius, kurie jau ir lietuviui ne kažin ką iš karto pasako, ta-ka jau kalbėti apie kita:aučius. Vietoj veidų gal reikėjo daugiau vietos skirti dailės sričių ir jau tikrai istoriniams iliustraciniams pavyzdžiams, nesigallint jiems dviejų skiltių pločio. Kai kur pasigendama dailės iliustracijose reikiamo vertės balanso. Saky-sim, vieno lietuviškosios grafikos pagrindinių šulų — Viktoro Pet-ravičiaus rodomas tik mažas vienos skiltelės medžio raizynas, tuo tarpu čia pat už kelių puslapių tapytojo Algirdo Petrulio tapybos pavyzdys rodomas per visą puslapio. Lyginant jį su V. Pet-ravičiaus reikšme, redakcijai reik-ėjo elgtis atvirkščiai.

Nežiūrint vieno kito tokio ar panašaus netikslumo, Encyclope-dia Lituanica yra ir bus visiems laikams vargu ar kuo kitu pa-mašinomas autentiškas ir pasau-linis įvairiausias lituanistikos šalti-nis. Tad ir leidinį užsiprenume-ruoti niekada nėra vėlu ne vien kitataučiams, bet ir mums pa-tiems, ypač jaunosios kartos aka-demikams. Tomo kaina 20 dol. Adresas: Encyclopaedia Lituanica, 395 West Broadway, P.O. Box 95, South Boston, Mass. 02127.

• PASAULIO LIETUVIS, 1975 m. rugsėjo mėn. Nr. 16. Leidžia Pasaulio Lietuvių Bendruomenės valdyba. Redaguoja Stasys Barzdukas, 18308 Hiller Ave., Cleveland, Ohio 44119. Administruoja Stasys Džiugas, 7240 S. Mozart St., Chicago, Ill. 60629. Metinė prenumerata 3 dol.

Šiame numeryje: apie politiką ir moralę po Helsinkio konferencijos, Bronio Railos svajonės apie gerą lietuvių kalbą, Pasaulio Lietuvių Bendruomenės ir Pasaulio lietuvių jaunimo sąjungos veiklos kronika, Lietuva šiandien, Spaudoje, Kultūros baruose ir kt.

• SKAUTŲ AIDAS, 1975 m. rug-sėjo mėn. Leidžia LSS Tarybos Pirmija. Redaguoja A. Namikienė, 6041 S. Fairfield Ave., Chicago, Ill. 60629. Administruoja A. Orentas, 6842 S. Campbell Ave., Chicago, Ill. 60629. Metinė prenumerata 5 dol.

Teksta's ir gausiomis nuotraukomis puikiai skautiškąją veiklą atvaizduojąs žurnalas. Šio numerio viršelyje puošia K. Skleriaus akvarelės "Pažaislis" spalvota produkcija.

• AKIRACIAI, 1975 m. rug-sėjo mėn., Nr. 8. Atviro žodžio mėnraštis. Redaguoja redakcinis kolektyvas. Administruoja K. Avizienis. Redakcijos ir administracijos adresas: 6821 S. Maplewood Ave, Chicago, Ill. 60629. Metinė 10 numerų prenumerata 6 dol.

Naujame numeryje: Encyclopaedia Britannica — internacio-nalumo mitas, pokalbis su dailininku Algirdu Kurausku apie pas-kirtį kalbėti gyviems žmonėms ir kt.

Pora valandų su Alg. Landsbergiu

(Atkelta iš 2 psl.)

rute Pūkelevičiute, Liūne Su-tema, Julija Švabaite, kurie Det-roite po kartą ar po du viešėjo, iki šiol, Dievui dėkui, klausytojų dar jiems užtenka. Ne šimtais, o dešimtimis. Pačių imliausių, su-prantančių, elito. Ir gerai, kad tik dešimtimis, nes kai šimtais, tai vėl būtų piknikas, ne literatūros vakaras.

Kadgi dažnesni tokie vakarai!

WAGNER and SONS
TYPEWRITERS,
ADDING MACHINES
AND CHECKWRITERS
NAUJOS — NAUDOTOS
Nuomoja, Parduoda, Taiso
Virš 50 metų patikimas jums
patarnavimas
5610 S. Pulaski Rd., Chicago
Phone — 581-4111

čia būtų! Kad nors tris kart me-tuose, arba bent po vieną rudenį ir pavasarį. 1975. X. 7

MARQUETTE PHOTO SUPPLY

REIKMENYS FOTOGRAFAMS IR MĖGEJAMS

Daug sutaupysite pirkdami čia įvairių firmų foto aparatūrai bei jų reikmenis. Pasinaudokite patogiu planu atidedant pasirinktus reikmenis ypatingai progai. Pilnai užbaigtų foto nuotraukų aptarnavimas. Atidaryta pirmą ir ketvirtą, vakarais iki 9 val.

3314 West 63rd Street
Tel. Prospect 6-8998
Chicago, Illinois, 60629

KALĖDINĖS DOVANOS

Tik per Angliją, greičiau, pigiau, geriau. Siūlome aukštos kokybės dovanų siuntinį, kuris bus naudingas kiekvienai šeimai Lietuvoje.

- KALEDINIS 1975**
- 3 metrai puiki vilnonė angliška medžiaga elutei, 2,75 m. stora crimplene medžiaga moteriškam kostiumėliui, arba moteriškam paltui, vyriški nailoniniai marškiniai, arba blusutė, vyriškas arba moteriškas labai geros rūšies megztinis, 1 vilnonė gėlėta skarelė, 2 gėlėtos nailoninės skarelės, 2 p. vyriškų arba moteriškų vilnonių, arba nailoninių kojinių, 1,80 m. crimplene medžiaga suknelė, arba 1 sv. vilnonių megzimui siūlų, 1 sv. šokoladinį saldainių dėžė, 20 angliškų cigarečių. Kaina su įskaičiuotu muitu ir visomis persiuntimo išlaidomis. **\$160.00**
 - Paruošiam specialius maisto siuntinius 1975. Kaina su muitu ir persiuntimo išlaidomis. **\$50.00**
 - Tam, kas pageidauja patį sudaryti siuntinį, siūlome šiuos dalykus:
 - 3 m. labai gera angliška kostiuminė medžiaga. **\$45.00**
 - Stora su ornamentais crimplene medžiaga 1 m. **\$ 7.00**
 - Crimplene medžiaga suknelėm 1 m. **\$ 6.50**
 - Nailoninis kailis moteriškam paltui. **\$33.00**
 - Dirbtinis mink moteriškam paltui. **\$54.00**
 - Vilnonė žieminiam paltui medžiaga. **\$36.00**
 - Vilnonė gėlėta skarelė. **\$ 8.00**
 - Komplektas moteriškų nailoninių apatinių **\$10.00**
 - Perukai, įvairių spalvų. **\$30.00**
 - Nailoniniai marškiniai. **\$ 6.00**
 - Vilnoniai arba Acryleno nertiniai. **\$19.00**
 - Lietsargiai Telescopic. **\$10.00**
 - Šitos kainos yra su įskaičiuotu sovietiniu muitu. Reikia pridėti tik persiuntimo išlaidas. **\$17.00**

Priimame užsakymus: auto mašinų, motociklų, dviračių, televizijos aparatų, šaldytuvų ir kt. Persiunčiame pinigų dėl tokių prekių, kurias negalima iš čia pasiųsti.

Sudarome testamentus, administruojame nuosavybes, persiunčiame palikimus prekėmis arba pinigais į Lietuvą arba kitas šalis.

BALTIC STORES LTD.

(Z. Juras)
421 Hackney Road
London, E.2, England
Telef. 01 739 8734 arba 01 460 2592

CRANE SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

B. E. PIETKIEWICZ, Prez.
2555 West 47th Street Tel. LA 3-1083
PLENTY OF FREE PARKING SPACE

VALANDOS 9 v. r. iki 13 v. d. — Trečiadienį uždaryta ANTRADI. ir PENKTADI. — 9 v. ryto iki 6 v. vak. PIRMAI. ir KETVIRTADI. — 9 v. r. iki 8 v. v.

- 7 3/4 % Mokamas už 6 m. sertifikatus. Minimum \$1,000
- 6 1/2 % Mokamas už 1 m. sertifikatus. Minimum \$1,000
- 5 1/4 % Mokamas už investavimo sąskaitas

PINIGAI ĮNEŠTI IKI 15 D. PELNO NUOŠIMCIUS NUO 1 D. Dividendai mokami kas 3 mėnesiai.

Let me tell you about beauty in Hot Springs

Let me show you how you can discover the beauty and satisfying glow of health others enjoy at our world-famous Hot Springs thermal baths. See how the surging waters awaken a refreshing glow about you. Others will. That's beauty. That's feeling good. Besides the luxury of our private bathhouse, enjoy...

swimming, tennis, golf, riding or hiking miles of national park trails, dining and nightly entertainment.

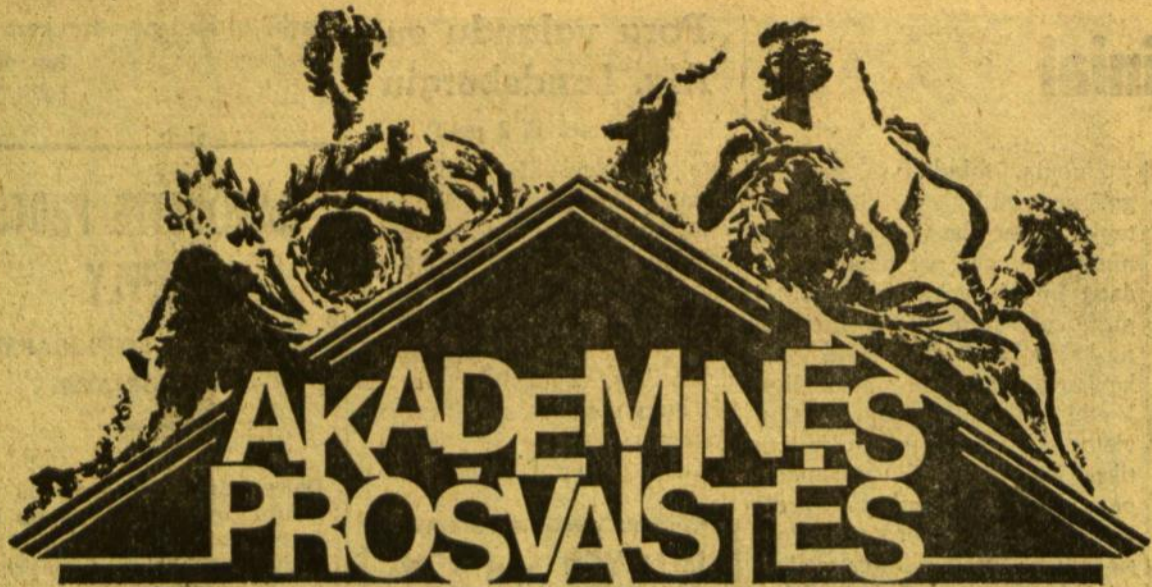
CHICAGO OFFICE: 325-0022

Arlington HOTEL/BATHS #917

HOT SPRINGS NATIONAL PARK, ARKANSAS
Send me descriptive brochures and rates on the health and beauty aspects of Hot Springs. Include information on your full-service resort for sports.

Yes Tell Me

Name _____
Address _____
City _____

AKADEMINĖS PROŠVAISTĖS

RED. EMILJA PAKŠTAITĖ, 2801 W. 38TH ST., CHICAGO, ILL. 60632. Tel. (312) 927-3090

JUODOJO AUKSO PEDSAKAIS

Šio straipsnio autorius, Raimundas Sidrys, 25 m. amžiaus, susidomėjo praeitimi, rinkdamas suakmenėjimus jaunučių atei-
ninkų stovyklose, Dainavoje. Rai-
mundas baigė Northwestern uni-
versitetą ir tęsė antropologijos
studijas UCLA. Jis dalyvavo
įvairiuose archeologijos kasi-
nėjimuose Jungtinėse Amerikos
Valstybėse ir Vidurinėje Ameriko-
je. 1975 m. jis įsigijo antropolo-
gijos Fellowship ir dėsto UCLA,
kur jis baigia doktoratą. Jo įvai-
rūs straipsniai dažnai pasirodo
Amerikos spaudoje. Naujau-
sias straipsnis, "The Mayan Cal-
endar" pasirodė šią vasarą Ame-
rican Antiquity žurnale.

Red.

Tamsią naktį ir vėl išgirdome
Gvatemalėje besiveržiantį mur-
mėjimą. Klampodami priešiš-
torinio landsafto dulkėse ir smul-
kiuose žvirgžduose, jutome pa-
slėpto ugniakalnio požeminį karš-
tį. Mūsų kvėpavimas pasunkėjo,
ir kojos pradėjo skaudėti.

Atvykome Vidurinėje Ame-
rikon archeologiniais tikslais —
ieškoti obsidijaus, žvilgančio juo-
do stiklo, kuris susidaro, greitai
atsilant ugniakalnio siliko skys-
čiui.

Prieš dešimt tūkstančių metų
Vidurinės Amerikos indėnai nau-
dojo aštrų obsidijų ginklams ir
įrankiams. Jie tikriausiai nežino-
jo, kad šis juodas stiklas yra ug-
niakalninės kilmės. Šiais laikais,
sumoderninti Gvatemalos gy-
ventojai obsidijų vadina "rayo de
sol".

Domėjomės obsidijumi, kad
susektumėm ankstyvuosius Vi-
durinės Amerikos prekybos ke-
lius ir giminių politinius ryšius.
Kolumbas buvo sutikęs vieną in-
dėną pirkli šitame Pietų Yukata-
no pakraščio prekybos kelyje ket-
virtroje savo kelionėje. Nutūkęs
indėnas sėdėjo po stogeliu labai
dideliame laive, kurį irklavo dvi-
dešimt penki vergai. Jo krovinius
susidėjo iš obsidijaus, medvilnės
audinių, druskos ir kieto žalio ak-
mens. Visa tai buvo iškeista į ka-
kavos pupeles, kriauklių raudo-
nus karolius, smėlį, mažus vari-
nius kirvukus ir skambučius. Jo-
nas Andersonas ir aš tikėjomės
atrasti senas obsidijaus skaldyk-
las, kuriomis naudojosi senovės
Maya giminės. Tikėjomės nufoto-
grafuoti, paruošti geologiską
skaldyklos planą.

Posūčiai, vingiai

Kelionė į šiuos ugniakalnius
buvo sunki. Kalnuose kelias bu-
vo pakilęs į aukštybes, kad daž-
nai turėjom važiuoti pro debesis.
Posūčiai ir vingiai buvo staigūs
ir statūs. Bijojom paslysti nuo
stačios uolos, nors matomumas
buvo geras. Išlaukėm dvi valan-
das, kol darbininkai nuėmė nuo
kelio daugumą skaldos.

Ivažiuojant į indėnų kaimą, se-
niai žiauriai ir mus žiūrėjo, net
griebėsi kirvukų, nepasitikėdami
svetimšaliais. Užkalbintos dvi
spalvingai apsirengusios indėnų
Maya merginos silpnai kalbėjo
ispaniškai. Jos niekad nieko ne-

buvo girdėję apie Jungtines Ame-
rikos Valstybes.

Cia obsidijaus nebuvo, pajudė-
jom toliau į vakarus. Vienas in-
dėnų vadovas užsiminė, kad yra
didelės akmens skaldos kasyklos į
rytus nuo El Chagol.

Po kelių dienų kelionės atsiradom
nelygioje šalikelyje, per ku-
rią buvo galima pravažiuoti tik
džipu. Keturių - šešių pėdų aukš-
čio nendrės visai uždengė šalike-
lę. Likusią keletos mylių kelionę
tesėme pėsčiomis, tikėdamiesi pa-
matyti skaldyklas dar prieš sau-
lėleidį.

Stiklo kalnas

Mūsų vadovas buvo senas, ma-
lonus medžiotojas. Įkopus į ug-
niakalnio viršų, po kojomis ėmė
traškėti stiklas. Pirmą sykį paste-
jau, kad tas vadovas vaikščio-
ja basas. Jo oda buvo neįtikėti-
nai atspari. Saulei leidžiantis, jis
atvedė mus į pakalnę; iš čia žen-
giau kelis žingsnius aukšty, bet
nusiųdau atgal su skardžiu žvan-
gesiu ir sudūžusiais stiklo frag-
mentais. Nesupratau, kad mėgi-
nau kopti į tikrą stiklo kalną.

Įkopėm į artimos aukštumos
viršūnę ir nustebejome pamaciau apie
dešimt aukštumų, supančių slėnį.
Visas šios plačios žemumos pa-
viršius žibėjo kaip juodas stiklas.
Sunkiai buvo žiūrėmos kai ku-
rios darbovietės dėl ten esančių
kelių pėdų storumo obsidijaus
sluoksnių.

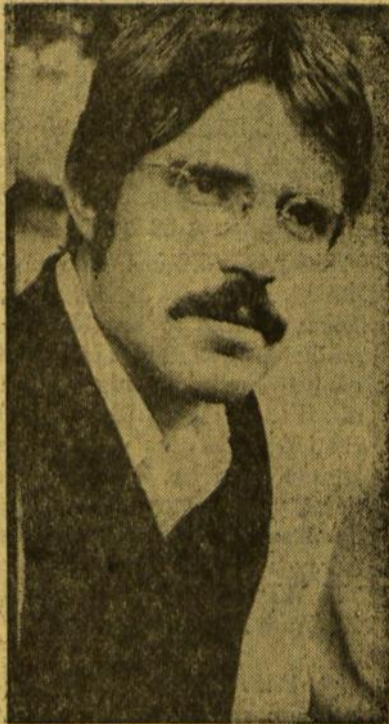
Nebuvo nei mažiausios abejo-
nės, kad mes užtikom didžiausias
obsidijaus skaldyklas, kurias nau-
dojo senovės Maya gentojai.
Mes pirmi galėjom visa tai moks-
liškai aprašyti. Tai ir buvo ta vie-
ta, iš kurios ėjo senovės Mayos
giminės didžiausia eksporto pre-
kyba jų gerbiamu juodu obsidi-
jais akmeniu, jų užrašuose rem-
karčiais vadinamu "juodu rams-
čiu".

Praeities metal

Sekančią dieną mes fotografa-
vom, piešėm planus, rinkom pa-
vyzdžius ir viską užsirašėm. Žiū-
rint į stačių krantų šurkštų land-
sąftą ir medžiais apaugusias aukš-

Archeologinių kasiščių vadovas Raimundas Sidrys atsargiai atidengia majų kultūros keramikos fragmentus daugelio šimtų metų senumo.

Raimundas Sidrys

tumas, sunku įsivaizduoti spal-
vingai apsirengusius pirklius,
stambius darbininkus ir igudu-
sius obsidijaus amatininkus, ku-
rie išvystė šią akmens skaldyklą.
Jų civilizacija dingo. Mūsų ir kitų
archeologų pareiga dabar surinkti
išlikusias liekanas ir jas užrašyti.

Mūsų galvos pradėjo svaigti
dėl vandens stokos. Buvo vienas
šaltinis, bet iš jo veržėsi pieniški
baltas skystis. Po pietų pradėjom
kapstyti atgal prie sunkvežimio.
Po kelių valandų sėdėjom ap-
stulbę, bet patenkinti, prie mažos
užkandinės, pamažu gerdami so-
dą ir valgydami bananus. Mūsų
dvių tūkstančių mylių kelionė į
dvių tūkstančių metų senumo
obsidijaus skaldyklas buvo nau-
dinga.

Raimundas Sidrys

BIBLIOTEKOJE 800,000 KNYGŲ

Vatikano bibliotekoje yra per
800,000 knygų ir net 8,000 inkun-
abulų (prieš 1500 m. atsiradusiu).
Kasdien Vatikano biblioteka
naudojasi apie 2,400 žmonių.
Vien 1974 m. įvairių šalių pasau-
lio mokslininkams biblioteka pa-
darė 600,000 mikrofilmų.

IŠ MŪSŲ VEIKLOS

— JAV Jaunimo kongreso at-
stovų ir JAV Lietuvių jaunimo sa-
jungos Tarybos narių bendras su-
važiavimas įvyko Clevelande, š.
m. rugsėjo 20-21 d.

Rasa Soliūnaitė, JA VLJS val-
dybos sekretorė pranešė apie sa-
vo viešnagę Pietų Amerikoje. Ra-
sa vyko Pasaulio Lietuvių Bend-
ruomenės pinigais ir talkino
Kongreso ruošoje Argentinoje,
Urugvajuje ir Brazilijoje. Pasak
jos, nors Pietų Amerikos jaunim-
as turi nemažai problemų su
lietuvių kalba, jaučiamas gyvas
jaunimo susidomėjimas Kongre-
su ir lietuviškais reikalais.

PLB valdybos vicepirm. jauni-
mo reikalams Romas Kasparas iš-
kėlė nemažai praktiškų patarimų
vykstantiems į Pietų Ameriką.
Taipgi pranešė apie finansų tel-
kimo padėtį. Bijomasi, kad dėl lė-
šų stokos gali tekti atsisakyti pla-
tesnės pokongresinės veiklos.

Po pietų, pakviestas Kongreso
Informacijos tarybos vedėjas
Romas Sakadolskis, kuris pateikė
III PLJK darbo komisijų projek-
tą. Šios komisijos veiks ir po Kon-
greso ir vykdys Kongreso nutari-
mus. Po to, suvažiavimo dalyviai
pasirinko šias darbo komisijas:

1. Informacijos sklaidymas jauni-
mo tarpe.
2. Jaunimo bendradarbiavimas.
3. Lietuviškai nekalbančio jauni-
mo įjungimas į Sąjungos veiklą.
4. Išeivijos jaunimo lituanisti-
nis auklėjimas.
5. Jaunimo politinė veikla.
6. Jaunimo sąjungos ryšiai su
Lietuvių Bendruomene.
7. Jaunimo sąjungos ryšiai su
jaunimo organizuotais vienetais.
8. Pasaulio Lietuvių Jaunimo
Sąjungos centrinės institucijos.

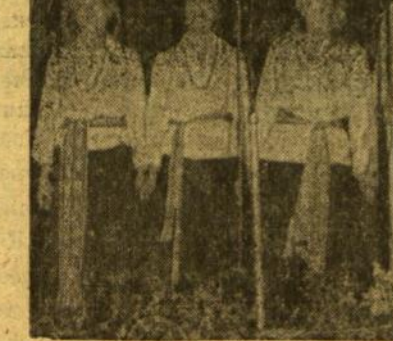
Kanados atstovų suvažiavimas,
kuriam bus gyldenamos tos pačios
temos, įvyks spalio 25-26 d.
Toronte.

— Spalio mėn. 2 d. Northern
Illinois universiteto lietuvių stu-
dentų klubas surengė "Grandies"
tautinių šokių grupės koncertą.
Rimantas Genčius, klubo pirmi-
ninkas ir steigėjas, rūpinosi kon-
certo organizavimu. Susirinko
maždaug 300 universiteto stu-
dentų, profesorių, ir De Kalb ap-
linkės gyventojų.

— Spalio mėn. 5 d. buvo iš-
rinkta naujoji studentų ateitinin-
kų Chicago draugovės valdyba.
Pareigas apėmė studentai Linas
Rimkus, Vidā Naujalytė ir Petras
Kisielius. Studentų ateitininkų sa-
jungos atstovų suvažiavimas bus
lapkričio mėn. 1-2 d. Detroitė.

— Studentams, baigusiems
kolegiją, siūlomas darbas
Amerikos Balso redakcijoje Wa-
shingtone. Reikalingas geras lietu-
vių ir anglų kalbų mokėjimas ir
malonus balso tembras. Dėl pla-
tesnių informacijų prašoma kreip-
tis:

Voice of America
Lithuanian Service Room 2427
300 Independence Ave. S.W.
Washington, D. C.

Australijos lietuvių sektetas "Dainava" Jaunimo talentų vakare Melbourne š. m. birželio mėnesyje. Iš kairės į dešinę: Aldona Juškaitė, Ramutė Juškaitė, Rito Sidlauskaitė, Angelė Tamošiūnaitė ir Birutė Prasmanaitė. Nuotr. N. Butkienė

Jaunimo simpoziumas Kennebunkporte L. F. B. studijų-puolio savaitės metu praėjusią vasarą, vertinant Antro pasaulio lietuvių jaunimo kongreso anketas. Iš kairės į dešinę studentai: Kondrotas, L. Vaitkus, L. Giniūtė, O. Vaitku-
tė, L. Kuraitė, V. Nakas ir S. Giniūnas. Nuotr. V. Maželis

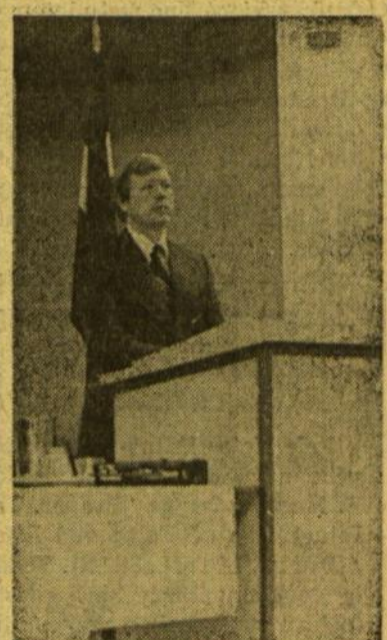
BROLIŠKA KONFERENCIJA JAUNIMO CENTRE

Lietuvių studentų sąjungos ir
Latvių studentų sąjungos inicia-
tyva rugsėjo mėn. 26-28 d. Chi-
cagoje įvyko lietuvių - latvių stu-
dentų konferencija lietuviškajame
Jaunimo centre. Konferenci-
jos programa buvo įdomiai su-
ruošta ir įvairi. Buvo keliami
ypač svarbūs klausimai, liečian-
tys lietuvių ir latvių bendradar-
biavimą. Tai buvo pabrėžtinai
diskutuojama studentų simpoziume
ir keliama dr. Rekašius kalba
skaitoje apie dabartinę padėtį Pa-
baltijo valstybėse. Dr. Zeps, ling-
vistikos fakulteto pirmininkas
Wisconsin universitete, taip pat
skaitė įdomią informacinę pa-
skaitą apie lietuvių ir latvių kal-
bų panašumus bei skirtingumus.

Dr. Zenonas Rekašius kalba lietuvių-latvių studentų konferencijoje, Jaunimo centre, Chicagoje.

Aplamai kalbant, paskaitų ly-
gis buvo nepaprastai geras. Vis
dėlto konferencijoje dalyvavo la-
bai mažas skaičius studentų. Aš
esu dalyvavęs Lietuvių studentų
sąjungos suvažiavimuose ir Lietu-
vių jaunimo sąjungos suvažiavi-
muose, kur vis buvo kalbama,
kad lietuvių jaunimas turėtų su-
daryti stiprius ryšius su latvių
jaunimu. Pagaliau atsirado puiki
proga lietuviams ir latviams su-
sitikti ir bent susipažinti, pasida-

Laimonis Streips lietuvių-latvių stu-
dentų konferencijos dalyvius informuoja apie latvių studentų vasaros
kursus.

NAUJŲ DARBININKŲ BEIEŠKANT Pasikalbėjimas su Rimantu Genčiumi

Naujieji ateiviai lietuviai gy-
vuoja jau daugiau kaip dvide-
šimt penkerius metus. Mūsų lie-
tuvių visuomenės vadų sąrašai lig
šiol yra beveik nepasikeitę. Laikas
nesustodamas žengia pirmyn, to-
dėl ir ieškome lietuviškai veiklai
naujų vadų, naujojo atžalyno.
Lietuvių Bendruomenės Tary-
boje jau ir yra tokių jaunosios
kartos atstovų. Rimantas Gen-
čius, žurnalistikos ir "public re-
lations" studentas Northern Illi-
nois universitete, buvo 1973 me-
tais išrinktas iš Lietuvių Bendruo-
menės Vidurvakario apygardos į
JAV Lietuvių Bendruomenės Tary-
bą atstovauti Chicago apylin-
kės lietuviams. Jis taipgi dirba LB
Tarybos jaunimo komitete.

J. K. Kokie yra tavo užlaviniai
kalpo atstovo JAV LB Taryboje?

R. G. Reikia dalyvauti Tary-
bos sesijose, kurios yra šaukiamos
Krašto valdybos iniciatyva, akty-
viai reikštis apylinkės arba apy-
gardos darbuose, dalyvauti Apy-
gardos Tarybos narių suvažiavi-
me, susipažinti su visom žniom,
reikalais, žodžiu —būti pilnai
informuotam ir taipgi informuo-
jančiam bendruomenę.

J. K. Ar galėtum duoti savo pa-
reigų pavyzdį.

R. G. Kiekvienas išrinktas Ta-
rybos narys, Krašto valdybos na-
rys bei Apygardų pirmininkai tu-
ri po vieną balą Taryboje — iš-
renkame Krašto valdybos pirmi-
ninką bei kitus pareigūnus, bal-
suojame dėl įvairių siūlymų, tai-
syklių, keitimų ir pan. Pavyzdžiui,
septyni Tarybos komitetai padaro
 pasiūlymus, išvadas —mes turi-
me sprendžiamąjį balsą —už ar
prieš.

J. K. Kokius reikalus svarstote
Jaunimo komitete?

R. G. Svarstome visus tuos rei-
kalus, kurie liečia Amerikos lie-
tuvių jaunimą —ypač tuos, ku-
rie liečia kongresinius reikalus ir
naujieji išsteigusią JAV Lietuvių
jau parašytų apysakų.

linti idėjomis. Lūdnoka pastebė-
ti, kad mūsų studentija nepasi-
naudojo šia proga. Paskaitose pa-
sirodė tik maždaug 40 jomis su-
sidomėjusių studentų, o šokiuose
dalyvavo daugiau kaip 250. Ar
tai rodo, kokie mūsų studentijos
pagrindiniai interesai ir rūpes-
čiai? Mano manymu, ši konfe-
rencija vis dėlto buvo labai pras-
minga, nes tai buvo pirmas žingsnis
į bendrą kalbą su latvių jauni-
mu.

Šia proga norėčiau paminėti,
kad LSS atstovai Chicagoje ypač
darbščiai ir entuziastiškai ruošė
ši įvyki. Tai Mildos Kupcikevi-
čiūtės, Gintauto Buroko, Ritos
Javaitės, Prano Pranckevičiaus ir
Dalios Maciukevičiūtės nuopel-
nas, kad konferencija buvo ir
sklandžiai praėjo.

Algis Tamošiūnas

Jaunimo sąjunga.

J. K. Ar laikai JAV LB Tarybą
naudingą organizacijos vienetu?

R. G. Keblus klausimas —nes
be Tarybos negalėtų veikti pati
Lietuvių Bendruomenė. Taip —
Taryba naudinga, beveik tiek pat
reikalinga kaip ir apylinkių val-
dybos nariai. Bet taipgi be apy-
linkių narių negalėtų veikti ir pa-
ti Taryba.

J. K. Ar žadi kandidatuoti į
Tarybą ir ateinančiais metais?

R. G. Aš laikau Tarybą nau-
dinga institucija, kurioje galiu at-
likti nemažai naudingo darbo.
Tikiuos kandidatuoti vėl, jeigu
tuo metu dar tebegyvensiu Vidur-
vakarių apygardos ribose.

Pokalbis su Rimantu Genčiumi
rodo, kad jaunimas pradeda
perimti išeivijos lietuvių pagrindi-
nių organizacijų vadžias ir taipgi
organizacijų rėmuose atlieka
pamatinius išeivijos darbus.

Jūratė Krokytė

DORYBES SAUGOTOJA

18 šimtmetyje Prancūzijos
rašytoja Madame de Genlis la-
bai įsivėdė, pamačius knygyne
ant tos pačios lentynos sukrau-
tas vyrų ir moterų parašytas
knygas. Rašytoja įsakė knygy-
no vedėjui jos knygas sukrauti
ant atskiros lentynos.

PATARIMAS RASYTOJUI

Vieno rašytojo tarnaitė ilgai
stebėjo, kaip jis dažnai lėtisa
dieną, net iki vidurnakčio, sėdi
savo kabinete prie rašomo sta-
lo ir rašo. Kartą paprašyta at-
nešė stiklinę arbatos. Rašyto-
jas, nusiėmęs akinius, trynęs
akis. Tarnaitė tarė:

— Ir kam tamsta taip negal-
lestingai varginai save, rašyda-
mas apysakas. Juk už dolerį ar
du gali nusipirkti gražiausių
jau parašytų apysakų.